

**ПД РУДАРСКИ БАСЕН „КОЛУБАРА” Д.О.О.,
ЛАЗАРЕВАЦ**

**Финансијски извештаји
31. децембар 2008. године и
Извештај независног ревизора**

С А Д Р Ж А Ј	Страна
Извештај независног ревизора	1 - 2
Финансијски извештаји:	
Биланс успеха	3
Биланс стања	4
Извештај о променама на капиталу	5
Извештај о токовима готовине	6
Напомене уз финансијске извештаје	7 - 46

ИЗВЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Скупштини Привредног друштва Рударски басен „Колубара” д.о.о., Лазаревац

Обавили смо ревизију приложених финансијских извештаја (страна 3 до 46) Привредног друштва Рударски басен „Колубара” д.о.о., Лазаревац (у даљем тексту “Предузеће”), који обухватају биланс стања на дан 31. децембра 2008. године, биланс успеха, извештај о променама на капиталу и извештај о токовима готовине за годину која се завршава на тај дан, као и преглед значајних рачуноводствених политика и напомене уз финансијске извештаје.

Одговорност руководства за финансијске извештаје

Руководство је одговорно за састављање и објективну презентацију ових финансијских извештаја у складу са рачуноводственим прописима Републике Србије. Ова одговорност обухвата: осмишљавање, примену и одржавање интерних контрола које су релевантне за састављање и објективну презентацију финансијских извештаја који не садрже погрешне информације од материјалног значаја, настале услед криминалне радње или грешке; одабир и примену одговарајућих рачуноводствених политика, као и коришћење најбољих могућих рачуноводствених процена.

Одговорност ревизора

Наша одговорност је да изразимо мишљење о приложеним финансијским извештајима на основу обављене ревизије. Ревизију смо обавили у складу са Међународним стандардима ревизије и Законом о рачуноводству и ревизији Републике Србије. Ови стандарди налажу усаглашеност са етичким принципима и да ревизију планирамо и обавимо на начин који омогућава да се, у разумној мери, уверимо да финансијски извештаји не садрже погрешне информације од материјалног значаја.

Ревизија укључује спровођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и информацијама обелодањеним у финансијским извештајима. Одабрани поступци су засновани на просуђивању ревизора, укључујући процену ризика материјално значајних грешака садржаних у финансијским извештајима, насталих услед криминалне радње или грешке. Приликом процене ових ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за састављање и објективну презентацију финансијских извештаја, у циљу осмишљавања најбољих могућих ревизорских процедура, али не у циљу изражавања мишљења о ефикасности система интерних контрола правног лица. Ревизија, такође, укључује оцену примењених рачуноводствених политика и вредновање значајних процена које је извршило руководство, као и оцену опште презентације финансијских извештаја.

Сматрамо да су ревизијски докази које смо прибавили довољни и одговарајући и да обезбеђују солидну основу за изражавање нашег мишљења.

(наставља се)

ИЗВЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Скупштини Привредног друштва Рударски басен „Колубара” д.о.о., Лазаревац (наставак)

Основе за мишљење са резервом

Као што је обелодањено у напомени 20 уз финансијске извештаје, залихе су, са стањем на дан 31. децембар 2008. године, исказане у укупном износу од 5,648,787 хиљада динара и садрже залихе материјала у износу од 2,587,671 хиљада динара и залихе резервних делова у износу од 2,829,967 хиљада динара. На основу извршене старосне анализе, на залихе материјала са умањеним обртом се односи 1,126,640 хиљада динара, а на залихе резервних делова са умањеним обртом 1,897,041 хиљада динара. Обзиром да нам нису достављене детаљније анализе којим бисмо потврдили квалитативне карактеристике залиха материјала и резервних делова, нисмо били у могућности да се уверимо да ли је потребно и у ком износу извршити исправку вредности за нефункционалне залихе.

Мишљење са резервом

По нашем мишљењу, осим за ефекат који на финансијске извештаје може имати питање наведено у претходном пасусу, финансијски извештаји истинито и објективно, по свим материјално значајним питањима, приказују финансијски положај Предузећа на дан 31. децембра 2008. године, као и резултате његовог пословања, промене на капиталу и токове готовине за годину која се завршава на тај дан, у складу са рачуноводственим прописима Републике Србије.

Скретање пажње

Не изражавајући даље резерве на дато мишљење, скрећемо пажњу на следећа питања:

- (а) Као што је обелодањено у напомени 26 уз финансијске извештаје, износ основног капитала у књигама Предузећа није усаглашен са износом уписаног капитала у регистру Агенције за привредне регистре Републике Србије.
- (б) Предузеће је за годину која се завршава 31. децембра 2008. године исказало нето губитак у износу од 1,177,717 хиљада динара. Поред тога краткорочне обавезе, након искључења обавеза за примљене донације су веће од обртне имовине Предузећа за 6,162,519 хиљада динара. Наведене чињенице могу изазвати значајну сумњу да ће Предузеће у наредном периоду бити у могућности да измирује доспеле краткорочне обавезе према добављачима, повериоцима и кредиторима.
- (в) Предузеће је дана 28. фебруара 2009. године предало Центру за бонитет финансијске извештаје за 2008. годину одобрене од стране руководства Предузећа. На основу налаза и предложених корекција ревизора, а сагласно прописима, приложени финансијски извештаји су кориговани за ефекте идентификоване у току ревизије и накнадно усвојени од стране Скупштине Предузећа на дан 30. јула 2009. године. Кориговани финансијски извештаји су предати Центру за бонитет 31. јула 2009. године.

Београд, 8. мај 2009. године, осим за напомене 14, 15, 16 и 17.
које носе датум 31. јул 2009. године

Мирослав Тончић

Мирослав Тончић
Овлашћени ревизор

БИЛАНС УСПЕХА

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2008. године
(У хиљадама динара)

	Напомена	2008.	2007.
ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ			
Приходи од продаје	6	33,639,199	27,265,572
Приходи од активирања учинака и робе		23,603	31,427
Остали пословни приходи	7	492,127	217,392
		<u>34,154,929</u>	<u>27,514,391</u>
ПОСЛОВНИ РАСХОДИ			
Набавна вредност продате робе		(1,245)	(2,886)
Трошкови материјала	8	(5,241,665)	(4,490,341)
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	9	(11,649,884)	(9,822,042)
Трошкови амортизације и резервисања	10	(7,493,056)	(9,190,615)
Остали пословни расходи	11	(9,905,431)	(7,886,696)
		<u>(34,291,281)</u>	<u>(31,392,580)</u>
		<u>(136,352)</u>	<u>(3,878,189)</u>
ПОСЛОВНИ ГУБИТАК			
Финансијски приходи	12	427,369	512,341
Финансијски расходи	13	(1,635,656)	(468,671)
Остали приходи	14	574,027	227,517
Остали расходи	15	(738,748)	(6,987,727)
		<u>(1,509,360)</u>	<u>(10,594,729)</u>
ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА			
Порез на добитак:	16		
- порески расход периода		(238,429)	(137,722)
- одложени порески приходи периода		570,072	1,038,214
		<u>(1,177,717)</u>	<u>(9,694,237)</u>

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових финансијских извештаја.

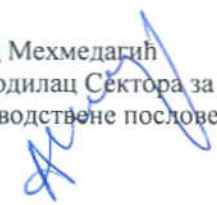
Ови финансијски извештаји су усвојени од стране Скупштине Привредног друштва Рударски басен „Колубара” д.о.о., Лазаревац дана 28. фебруара 2009. године. Приложени финансијски извештаји су кориговани за налазе идентификоване у току ревизије и накнадно усвојени од стране Скупштине Предузећа на дан 30. јула 2009. године и поново предати Центру за бонитет 31. јула 2009. године.

Потписано у име Привредног друштва Рударски басен „Колубара” д.о.о., Лазаревац:

Небојша Ђеран,
Дипл. инж. технологије
Директор

Ахмед Мехмедагић
Руководилац Сектора за финансијско
књиговодство и послове

БИЛАНС СТАЊА

На дан 31. децембра 2008. године

(У хиљадама динара)

	Напомена	31. децембар 2008.	<i>Кориговано</i> 31. децембар 2007.
АКТИВА			
Стална имовина			
Нематеријална улагања	17	46,003	52,534
Некретнине, постројења и опрема	17	69,565,214	68,226,867
Учешћа у капиталу	18	2,615,280	2,328,850
Дугорочни финансијски пласмани	19	549,275	835,283
		<u>72,775,772</u>	<u>71,443,534</u>
Обртна имовина			
Залихе	20	5,648,787	4,721,234
Потраживања	21	4,745,149	973,107
Потраживања за више плаћени порез на добитак		-	33,335
Краткорочни финансијски пласмани	22	568,928	574,736
Готовински еквиваленти и готовина	23	1,022,732	845,007
Порез на додату вредност и активна временска разграничења	24	216,193	156,029
		<u>12,201,789</u>	<u>7,303,448</u>
Укупна актива		<u><u>84,977,561</u></u>	<u><u>78,746,982</u></u>
ПАСИВА			
Капитал			
Основни капитал	26	16,854,104	16,854,104
Остали капитал		130,907	130,907
Ревалоризационе резерве		33,847,356	33,847,356
Акумулирани губитак		(12,138,236)	(10,960,519)
Нераспоређени добитак		13,146,005	13,146,005
		<u>51,840,136</u>	<u>53,017,853</u>
Дугорочна резервисања	27	<u>2,823,840</u>	<u>2,584,938</u>
Дугорочне обавезе			
Дугорочни кредити	28	1,611,314	1,419,186
Остале дугорочне обавезе	29	4,843,624	3,682,617
		<u>6,454,938</u>	<u>5,101,803</u>
Краткорочне обавезе			
Краткорочне финансијске обавезе	30	1,648,555	1,793,453
Обавезе из пословања	31	15,377,073	8,270,968
Остале краткорочне обавезе и пасивна временска разграничења	32	658,676	1,720,829
Обавезе по основу пореза на додату вредност и осталих јавних прихода	33	1,692,848	1,317,303
Обавезе по основу пореза на добитак		111,732	-
		<u>19,488,884</u>	<u>13,102,553</u>
Одложене пореске обавезе		<u>4,369,763</u>	<u>4,939,835</u>
Укупна пасива		<u><u>84,977,561</u></u>	<u><u>78,746,982</u></u>
Ванбилансна актива/пасива	34	<u><u>3,529,041</u></u>	<u><u>2,463,912</u></u>

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових финансијских извештаја.

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2008. године

(У хиљадама динара)

	Основни капитал	Остали капитал	Ревалоризационе резерве	Нерасподељени добитак	Акумулирани губитак	Укупно
Стање на дан 1. јануара 2007. године	16,854,104	132,017	24,395	12,986,107	-	29,996,623
Корекције почетног стања (напомена 5)	-	-	-	-	(936,637)	(936,637)
Процена вредности некретнина, постројења и опреме	-	-	34,043,932	-	-	34,043,932
Порез на добит	-	-	-	(33,620)	-	(33,620)
Пренос	-	-	(193,518)	193,518	-	-
Губитак текуће године	-	-	-	-	(9,694,237)	(9,694,237)
Корекција губитка текуће године (напомена 5)	-	-	(27,453)	-	(329,645)	(357,098)
Остало	-	(1,110)	-	-	-	(1,110)
Стање на дан 31. децембра 2007. године	<u>16,854,104</u>	<u>130,907</u>	<u>33,847,356</u>	<u>13,146,005</u>	<u>(10,960,519)</u>	<u>53,017,853</u>
Губитак текуће године	-	-	-	-	(1,177,717)	(1,177,717)
Стање на дан 31. децембра 2008. године	<u>16,854,104</u>	<u>130,907</u>	<u>33,847,356</u>	<u>13,146,005</u>	<u>(12,138,236)</u>	<u>51,840,136</u>

Напомене на наредним странама чине саставни део ових финансијских извештаја.

ИЗВЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА
У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2008. године
(У хиљадама динара)

	2008.	<i>Кориговано</i> 2007.
Токови готовине из пословних активности		
Продаја и примљени аванси	29,804,474	32,375,973
Примљене камате из пословних активности	43,153	185,902
Остали приливи из редовног пословања	23,603	96,206
Исплате добављачима и дати аванси	(15,839,976)	(10,142,980)
Зараде, накнаде зарада и остали лични расходи	(12,642,006)	(10,936,346)
Плаћене камате	(200,789)	(349,490)
Порез на добитак	(93,362)	(399,953)
Плаћања по основу осталих јавних прихода	(4,082,111)	(3,512,489)
<i>Нето прилив готовине из пословних активности</i>	(2,987,014)	7,316,823
Токови готовине из активности инвестирања		
Куповина акција и удела (нето одливи)	(286,133)	(3,552,145)
Куповина нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме	(3,626,591)	(30,600)
Остали финансијски пласмани (нето одливи)	5,808	-
<i>Нето одлив готовине из активности инвестирања</i>	(3,906,916)	(3,582,745)
Токови готовине из активности финансирања		
Остале краткорочне и дугорочне обавезе	-	1,229
Приливи по основу краткорочних позајмица	7,027,670	-
Приливи/(одливи) по основу дугорочних кредита	43,985	(4,128,606)
<i>Нето одлив готовине из активности финансирања</i>	7,071,655	(4,127,377)
Нето одлив/(прилив) готовине	177,725	(393,299)
Готовина на почетку обрачуноског периода	845,007	1,235,061
Корекција почетног стања (напомена 5)	-	3,245
Готовина на крају обрачуноског периода	1,022,732	845,007

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових финансијских извештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

1. ДЕЛАТНОСТ

Законом о електропривреди („Службени гласник РС” 45/91) основано је Јавно предузеће за производњу угља Рударски басен „Колубара” (у даљем тексту: "Предузеће").

Рударски басен „Колубара” послује као јавно предузеће у оквиру ЈП „Електропривреда Србије” од 1. јануара 1992. године.

У оквиру реализације Програма реструктурирања ЕПС-а из система ЈП РБ Колубара издвојена су предузећа Колубара Грађевинар д.о.о., Колубара Универзал д.о.о. и Колубара Услуге д.о.о. од 11. фебруара 2004. године. Поред тога, на основу Одлуке Управног одбора Предузећа од 30. септембра 2005. године из Предузећа се издвојила организациона целина Колубара Метал оснивањем зависног предузећа у коме Предузеће има учешће у капиталу од 100%.

Пословно име – Привредно друштво за производњу, прераду и транспорт угља Рударски басен „Колубара” д.о.о., Лазаревац. Скраћени назив РБ „Колубара” д.о.о., Лазаревац. До 1. јануара 2006. године Предузеће је пословало као ЈП „Електропривреда Србије”, Јавно предузеће Рударски басен „Колубара” са потпуном одговорношћу – Лазаревац када је код Агенције за привредне регистре уписана промена правне форме Предузећа у друштво са ограниченом одговорношћу и промена назива Предузећа у Привредно друштво за производњу, прераду и транспорт угља Рударски басен „Колубара” д.о.о., Лазаревац.

Матични број: 07788053
П И Б : 101138490

Седиште – Лазаревац, Светог Саве број 1.

Упис у Агенцији за привредне регистре – Решењем ФИ 511/92 уписано је оснивање ЈП РБ „Колубара” код Окружног привредног суда у Београду. Решењем Агенције за привредне регистре Републике Србије број БД. 102741/2006 од 1. јануара 2006. године уписана промена правне форме Предузећа у друштво са ограниченом одговорношћу.

Делатност – производња, прерада и транспорт угља, производња резервних делова и одржавање енергетских капацитета.

РБ „Колубара” д.о.о., Лазаревац обавља и делатности пројектовања, израде и одржавања техничких система и рударских објеката и других објеката у оквиру делатности РБ, промета угља, научно-истраживачку делатност у области електропривреде, геолошка испитивања, спољнотрговинског промета у оквиру делатности РБ.

Организациона структура – РБ „Колубара” д.о.о., Лазаревац је вертикално организовано предузеће у оквиру Електропривреде Србије.

Управу предузећа – чини Скупштина од 3 члана и Директор, које именује Управни одбор ЈП „Електропривреда Србије”.

Скупштина – својим одлукама обезбеђује реализацију циљева оснивања РБ „Колубара” д.о.о., Лазаревац и одговара за остваривање техничко-технолошког и економског јединства електроенергетског система Републике Србије.

Директор – представља и заступа РБ „Колубара” д.о.о., Лазаревац, организује и руководи процесом рада и води пословање предузећа, доноси одлуке и одговара за законитост, предлаже Скупштини основе пословне политике, програме рада и планове развоја, извршава одлуке Скупштине.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

1. ДЕЛАТНОСТ (наставак)

Предузеће чине четири организациона дела:

- „Колубара површински копови” Барошевац;
- „Колубара прерада” Вреоци;
- „Огранак валоризација техногених сировина” Лазаревац;
- „Колубара пројект” Лазаревац.

Предузеће је на дан 31. децембра 2008. године имало 10,828 запослена (31. децембра 2007. године – 10, 614 запослених).

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД

2.1. Основе за састављање и презентацију финансијских извештаја

На основу Закона о рачуноводству и ревизији (Службени гласник РС бр. 46 од 2. јуна 2006. године), правна лица и предузетници у Републици Србији су у обавези да вођење пословних књига, признавање и процењивање имовине и обавеза, прихода и расхода, састављање, приказивање, достављање и обелодањивање финансијских извештаја врше у складу са законском и професионалном регулативом, која подразумева Оквир за припремање и приказивање финансијских извештаја (“Оквир”), Међународни рачуноводствени стандарди (“МРС”), односно Међународни стандарди финансијског извештавања (“МСФИ”), као и тумачења која су саставни део стандарда.

Решењем Министра финансија Републике Србије (број 011-00-738-2003-01, од 30. децембра 2003. године) утврђени су и објављени Оквир и МРС који су били у примени на дан 31. децембра 2002. године и на коме се заснивају и претходни и Закон о рачуноводству и ревизији из 2006. године.

Промене у МРС, као и нови МСФИ и одговарајућа тумачења, издати од Одбора за међународне рачуноводствене стандарде (“Одбор”) и Комитета за тумачење међународног финансијског извештавања (“Комитет”), након претходно наведеног датума, су званично усвојени Решењем Министра финансија Републике Србије (“Министарство”), о објављивању Међународних стандарда финансијског извештавања (бр. 401-00-11/2008-16) и објављени у Гласнику РС бр. 16 од 12. фебруара 2008. године.

Међутим, до датума састављања приложених финансијских извештаја нису биле преведене све промене у стандардима и тумачењима (нарочито након претходно поменутог решења Министарства), такође није извршено усаглашавање, односно промена званичних образаца финансијских извештаја, Правилника о садржини и форми образаца финансијских извештаја за привредна друштва, задруге, друга правна лица (“Правилник”) и осталих подзаконских аката. Тумачења која су у примени за рачуноводствене периоде који почињу 1. јануара 2008. године и касније а која нису била званично преведена и усвојена од стране Министарства, обелодањена су у напомени 2.3.

Имајући у виду потенцијално материјално значајне ефекте које одступања рачуноводствених прописа Републике Србије и МРС, који су били у примени на дан 31. децембра 2002. године (а који су били званично објављени и прописани за примену у Републици Србији пре 12. фебруара 2008. године) од МСФИ и МРС могу имати на реалност и објективност финансијских извештаја Предузећа, приложени финансијски извештаји се не могу третирати као финансијски извештаји састављени у сагласности са МСФИ и МРС.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.1. Основе за састављање и презентацију финансијских извештаја (наставак)

Поред тога, приложени финансијски извештаји су приказани у формату прописаном Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике (Службени гласник РС бр. 114/06 до 119/08), који преузима законом дефинисан потпун скуп финансијских извештаја који одступа од оног дефинисаног у МРС 1 “Приказивање финансијских извештаја”, а уз то у појединим деловима одступа и од начина приказивања одређених билансних позиција предвиђених наведеним стандардом.

Финансијски извештаји су састављени у складу са начелом историјског трошка, осим ако је другачије наведено у рачуноводственим политикама које су дате у даљем тексту.

Предузеће је у састављању ових финансијских извештаја примењивало рачуноводствене политике образложене у напомени 3. Наведене рачуноводствене политике су конзистентно примењене за све презентоване извештајне периоде.

Финансијски извештаји Предузећа су исказани у хиљадама динара. Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији.

2.2. Упоредни подаци

Предузеће је као упоредне податке приказало кориговани извештај о променама у капиталу и кориговани биланс токова готовине за годину која се завршава 31. децембра 2007. године, односно кориговани биланс стања на дан 31. децембра 2007. године.

У циљу корекције грешака насталих у ранијим годинама у складу са МРС 8 “Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке”, извршене су одређене корекције и рекласификације података презентованих у финансијским извештајима састављеним на дан и за годину која се завршава на дан 31. децембра 2007. године (напомена 5). У складу са наведеним стандардом, материјално значајне грешке које се односе на накнадно утврђене приходе и расходе из претходног периода исказане су као корекција нераспоређеног добитка претходног периода. Руководство предузећа је извршило само прерачун позиција у билансу стања на дан 31. децембра 2007. године и није предавало кориговане финансијске извештаје Центру за бонитет Народне Банке Србије.

2.3. Стандарди и интерпретације који су издати али који нису још увек у примени

На дан објављивања ових финансијских извештаја, доле наведени стандарди, измене стандарда и интерпретације су биле издате од стране Одбора и Комитета али нису постале ефективне за рачуноводствени период који почиње на дан 1. јануара 2008. године и нису биле усвојене, односно нису биле преведене и званично усвојене у Републици Србији.

- МРС 1 - Презентација финансијских извештаја (у примени од 1. јануара 2009. године);
- МРС 23 - Трошкови задуживања (у примени од 1. јануара 2009. године);
- МСФИ 8 - Пословни сегменти (у примени од 1. јануара 2009. године);
- МСФИ 3 - Пословне комбинације и МРС 27 - Консолидовани и појединачни финансијски извештаји (у примени од 1. јула 2009. године);
- Допуна МСФИ 2 - Плаћање на бази акција - Услови стицања права и поништења (у примени од 1. јануара 2009. године);
- Допуна МРС 32 - Финансијски инструменти: презентација и МРС 1 - Презентација финансијских извештаја (у примени од 1. јануара 2009. године)
- Допуна МРС 39 - Финансијски инструменти: признавање и мерење (у примени од 1. јула 2009. године);

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.3. Стандарди и интерпретације који су издати али који нису још увек у примени (наставак)

- Допуна МСФИ 1 - Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања и МРС 27 - Консолидовани и појединачни финансијски извештаји (у примени од 1. јануара 2009. године);
- Побољшани Међународни рачуноводствени стандарди 2008. (у примени од 1. јануара 2009. године);
- IFRIC 15 - Уговори о изградњи стамбених и пословних објеката (у примени од 1. јануара 2009. године);
- Побољшани МСФИ 1 - Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања (у примени од 1. јула 2009. године);
- IFRIC 17 - Расподела немонетарних средстава власницима (у примени од 1. јула 2009. године).

Поред тога на дан објављивања ових финансијских извештаја следећа тумачења нису званично била усвојена од стране Министарства:

- IFRIC 13- Програм лојалности клијентима (у примени од 1. јула 2008. године);
- IFRIC 14 - МРС 19 - Ограничења дефинисаних примања, минимални захтеви и њихова интеракција (у примени од 1. јануара 2008. године);
- IFRIC 16 - Заштита од ризика нето инвестиција у страну пословање (у примени од 1. октобра 2008. године).

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

Основне рачуноводствене политике примењене код састављања ових финансијских извештаја су наведене у даљем тексту.

3.1. Приходи и расходи

Приходи од продаје у оквиру ЕПС-а у 2008. години исказани су по фактурисаној вредности уз искључење пореза на додату вредност. Од 1. јануара 2005. године Предузеће врши фактурисање своје производње ЈП Електропривреди Србије по трансферним ценама које је утврдио Управни одбор ЕПС-а.

Остали приходи од продаје признају се када се ризик и корист повезани са правом власништва преносе на купца, а то подразумева датум испоруке производа купцу.

Приходи и расходи по основу камата се књиже у корист или на терет периода на који се односе.

3.2. Донације

Вредност средстава добијених кроз донације се иницијално евидентира као разграничени приход у оквиру обавеза у билансу стања, који се умањује у корист биланса успеха, у периоду када се на терет биланса успеха евидентирају трошкови везани за коришћење средстава примљених из донација.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.3. Ефекти промена курса валута

Пословне промене настале у иностраној валути су прерачунате у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза, који је важио на дан пословне промене.

Средства и обавезе исказане у иностраној валути на дан биланса стања, прерачунати су у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза који је важио на тај дан.

Позитивне или негативне курсне разлике настале приликом пословних трансакција у иностраној валути и приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у иностраној валути књижене су у корист или на терет биланса успеха, као добици или губици по основу курсних разлика.

3.4. Порези и доприноси

Текући порез на добит

Текући порез на добит представља износ који се обрачунава и плаћа у складу са Законом о порезу на добит важећим у Републици Србији.

Порез на добит у висини од 10% се плаћа на пореску основицу утврђену пореским билансом, уз умањење по основу остварених пореских кредита. Пореска основица приказана у пореском билансу укључује добит приказану у билансу успеха и корекције дефинисане пореским прописима Републике Србије.

Порески прописи Републике Србије не предвиђају могућност да се порески губици из текућег периода могу користити као основа за повраћај пореза плаћеног у претходним периодима. Међутим, губици из текућег периода могу се пренети на рачун добитака из будућих обрачунских периода, али не дуже од десет година.

Одложени порез на добит

Одложени порез на добит се обрачунава коришћењем методе утврђивања обавеза према билансу стања, за привремене разлике произашле из разлике између пореске основе потраживања и обавеза и њихове књиговодствене вредности. Важеће пореске стопе на датум биланса стања се користе за утврђивање разграниченог износа пореза на добит. Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике. Одложена пореска средства се признају за све одбитне привремене разлике и пореске губитке и кредите, који се могу преносити у наредне фискалне периоде, до степена до којег ће вероватно постојати опорезива добит од које се одложена пореска средства могу искористити.

Порези и доприноси који не зависе од резултата

Порези и доприноси који не зависе од резултата представљају износе плаћене за порезе на имовину и друге порезе и доприносе који се плаћају у складу са републичким и општинским прописима.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године**3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставка)****3.5. Некретнине, постројења, опрема и нематеријална улагања**

Некретнине, постројења и опрема почетно се мере по набавној вредности. Компоненте набавне вредности су: фактурна вредност добављача умањена за све рабате садржане у рачуну, увозне дажбине и друге јавне приходе, који се не рефундирају, као и сви други директно приписивани трошкови неопходни за довођење тог средства у стање функционалне приправности. После почетног мерења некретнине, постројења и опрема који се користе за обављање енергетске делатности исказују се по ревалоризованом износу, која изражава њихову поштену вредност утврђену проценом амортизоване вредности замене.

Средство изграђено у сопственој режији признаје се по цени коштања, под условом да она не прелази тржишну вредност. У цену коштања средства не улази камата, административни и други општи трошкови, који се не могу директно приписати средству.

Некретнине, постројења и опрема, са изузетком земљишта, су на дан 1. јануара 2004. године исказана по ревалоризованој набавној вредности, умањеној за исправку вредности. Ревалоризација вредности основних средстава извршена је на дан 1. јануара 2004. године од стране овлашћеног процењивача, на основу њиховог усклађивања са правичном вредношћу. Ревалоризована вредност некретнина на дан 1. јануара 2004. године је у складу са МСФИ 1 “Прва примена Међународних стандарда финансијског извештавања” призната као њихова вероватна вредност на тај дан, а за потребе састављања почетног биланса стања у складу са МСФИ. Ефекат извршене ревалоризације некретнина исказан је у оквиру акумулираног резултата из ранијих година. Земљиште није било предмет процене од стране независног проценитеља на дан 1. јануара 2004. године, већ су преузете књиговодствене вредности исказане у финансијским извештајима на дан 31. децембра 2003. године.

Поновна процена некретнине, постројења и опрема је вршена на дан 1. јануар 2007. године од стране независног проценитеља. Некретнине и опрема набављена након 1. јануара 2007. године и опрема која није процењена, исказане су по набавној вредности и умањене за исправку вредности. Такође, извршена је и процена земљишта на дан 1. јануара 2007. године.

Транспортна средства, опрема за уређење канцеларијских и других просторија, остала опрема и алат и инвентар чији је рок употребе дужи од једне године исказују се по набавној вредности.

Трошкови одржавања, поправке и замене мањих делова опреме се урачунавају у трошкове одржавања у моменту настајања.

Накнадна улагања при реконструкцији, адаптацији или другој доградњи приписују се вредности средстава уколико се тим улагањем повећава капацитет средства, продужава корисни век употребе, побољшава квалитет производа или мења намена средства.

Добитак или губитак настао приликом отуђивања некретнина, постројења и опреме књижи се на терет осталих прихода/расхода.

Нематеријална улагања се вреднују по набавној вредности или цени коштања, која укључује увозне дажбине, порезе који се не рефундирају и друге расходе који се могу приписати средству и умањења за све трговачке попусте и рабате. Расходи камата током периода финансирања нематеријалних улагања не капитализују се.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.6. Амортизација

Некретнине, постројења, опрема и нематеријална улагања се амортизују у току њиховог корисног века употребе, применом методе пропорционалног отписивања, односно методом једнаких годишњих стопа у процењеном корисном веку употребе.

Процењени корисни векови трајања и амортизационе стопе за најзначајније групе некретнина, постројења и опреме су следеће:

	<u>Стопа амортизације</u>
Некретнине	1.25% до 2%
Непроизводна опрема	4% до 20%
Производна опрема	4% до 12.33
Рачунари и рачунарска опрема	20%
Транспортна опрема	6.67% до 12.5%

Амортизациони период и метод амортизације се проверавају на крају сваког обрачунског периода.

На дан састављања финансијских извештаја врши се процењивање постојања било каквих индиција да је вредност средства умањена на основу екстерних и интерних извора информација. Уколико постоје индиције да је неко средство обезвређено, за то појединачно средство врши се процена износа који може да се поврати. У немогућности процене износа који може да се поврати по средству врши се процена повративог износа за јединицу која ствара новац, односно на нивоу Предузећа.

На дан 31. децембра 2008. године, према процени руководства, није било индиција које указују да је вредност сталних средстава обезвређена.

3.7. Залихе

Залихе обухватају сировине и материјал (основни и помоћни), резервне делове, алат и инвентар, недовршену производњу и готове производе.

Залихе се мере по набавној вредности или цени коштања, односно нето продајној вредности ако је она нижа. Набавна вредност обухвата куповну цену, увозне дажбине и друге порезе који се не рефундирају, транспортне, манипулативне и друге трошкове који се могу директно приписати стицању залиха, умањена за трговачке попусте, рабате и друге сличне ставке. Цену коштања залиха чине трошкови материјала, израде, трошкови зарада и општи трошкови производње укључујући и опште трошкове набавке и техничког управљања у износима неопходним за довођење залиха у стање и на место у коме се налазе на дан биланса стања. Нето продајна вредност је вредност по којој залихе могу бити реализоване у нормалним условима пословања, по одбитку трошкова продаје.

Обрачун излаза (утрошка) залиха признаје се по методи просечне пондерисане цене.

Пондерисани просек израчунава се приликом пријема сваке наредне пошилке.

Алат и ситан инвентар отписују се једнократно приликом стављања у употребу.

Исправка вредности залиха се врши терећењем осталих расхода у случајевима када се оцени да је потребно свести вредност залиха на њихову нето продајну вредност, односно по основу документованих смањења употребне вредности залиха.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.8. Финансијски инструменти

Свако уговорно право из којег настаје финансијско средство и финансијска обавеза или инструмент капитала признаје се као финансијски инструмент на датум поравнања.

Приликом почетног признавања финансијска средства и финансијске обавезе мере се по његовој или њеној набавној вредности која представља поштену вредност надокнаде која је дата (у случају средства) или примљена (у случају обавеза) за њега или њу.

Учешћа у капиталу

Учешћа у капиталу исказана су по набавној вредности.

Остали дугорочни пласмани

Остали дугорочни пласмани се иницијално признају по набавној вредности, а после почетног признавања мере се по:

- поштеној вредности, уколико се држе ради трговања,
- амортизованог вредности, уколико имају фиксни рок доспећа,
- набавној вредности, уколико немају фиксни рок доспећа.

Свака разлика између исказаног износа и накнадног мерења признаје се као добитак или губитак у периоду у ком настаје.

Краткорочна потраживања

Краткорочна потраживања обухватају потраживања по основу продаје и друга потраживања.

Потраживања по основу продаје мере се по вредностима из оригиналне фактуре. Фактурисане камате у вези продаје добара и услуга признају се као друга потраживања и исказују се у приходима у периоду у којем настају.

Остала потраживања и пласмани који су потекли од предузећа мере се по амортизованог вредности.

Обезвређивање финансијских средстава

На дан сваког биланса врши се процена објективних доказа о вредности средстава анализом очекиваних нето прилива готовине и то:

- појединачно за средства која су значајна или
- на бази портфеља за групу сличних финансијских средстава која нису појединачно идентификована као обезвређена.

Приликом процене вероватноће наплате потраживања Предузеће је уважило све догађаје настале до 31. јануара 2008. године.

Процена извесности наплате потраживања врши се по групама дужника. Потраживања од правних лица по којима је протекао рок за наплату најмање од 60 дана врши се исправка вредности потраживања. Изузетно, може се вршити процена извесности наплате за ову групу дужника и појединачно. Исправка потраживања не врши се по основу потраживања у оквиру ЕПС-а, као ни од лица којима се истовремено и дугује.

За сва потраживања по којима је покренут судски поступак, врши се исправка потраживања. Директан отпис врши се само по окончању судског спора или по Одлуци органа управљања.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.8. Финансијски инструменти (наставак)

Готовина и еквиваленти готовине

Готовина и еквиваленти готовине обухватају готовину на рачунима код банака и у богајни.

Финансијске обавезе

Финансијске обавезе се иницијално признају у износу примљених средстава. Након почетног признавања финансијске обавезе се мере у износу по коме је обавеза почетно призната умањена за отплате главнице, увећана за износе капитализованих камата и умањена за било који отпис одобрен од стране повериоца. Обавезе по основу камата на финансијске обавезе се евидентирају на терет финансијских расхода у периоду на који се односе и приказују у оквиру осталих краткорочних обавеза и пасивних временских разграничења.

3.9. Капитал

Капитал Предузећа обухвата уделе друштва са ограниченом одговорношћу, остали капитал акумулирани губитак и нераспоређени добитак.

3.10. Резервисања

Резервисање је обавеза која је неизвесна у погледу рока и износа. Предузеће признаје резервисања у следећим случајевима:

- а) када постоји садашња обавеза (правна или стварна) настала као резултат прошлог догађаја;
- б) када је вероватно да ће одлив ресурса бити потребан за измирење обавеза и
- в) када износ обавезе може поуздано да се процени.

Резервисање се не признаје за будуће пословне губитке. У овим финансијским извештајима, Предузеће је извршило резервисање за потенцијалне губитке који могу настати по основу судских спорова.

3.11. Бенефиције за запослене

У складу са прописима који се примењују у Републици Србији, Предузеће је у обавези да плаћа доприносе државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују доприносе за запослене на терет послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним релевантним законским прописима. Предузеће је такође, обавезно да од бруто зарада запослених обустави доприносе и да их, у име запослених, уплати тим фондовима. Доприноси на терет послодавца и доприноси на терет запосленог се књиже на терет расхода периода на који се односе.

У складу са Посебним колективним уговором о раду за ЈП „Електропривреда Србије”, Предузеће је у обавези да исплати отпремнине приликом одласка у пензију у износу од 1.67 зараде запосленог коју би остварио за месец који претходи месецу у коме се исплаћује отпремнина, или у износу утврђеним законом, ако је то за запосленог повољније. У складу са Законом о раду (Службени гласник РС бр. 24 од 15. марта 2005. године и 61/05), Предузеће је у обавези да исплати отпремнине за одлазак у пензију најмање у висини три просечне зараде. Поред тога, Предузеће је у обавези да исплати и јубиларне награде за 10, 20 и 30 година непрекидног рада у Предузећу, при чему су наведене јубиларне награде плативе у висини од 0.56, 1.12 и 1.67 просечне месечне зараде у Предузећу исплаћене за претходна три месеца пре месеца исплате јубиларних награда. Трошкови везани за накнаде приликом одласка у пензију и јубиларне награде утврђују се коришћењем метода пројектованих јединица кредитирања, са актуарским одмеравањем које се врши на дан биланса стања.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**3.12. Трансферне цене**

Вредносно обрачунавање учинака између повезаних правних лица у току периода врши се по трансферним ценама одређеним од стране Управног одбора матичног предузећа утврђених методом „трошкови плус“.

4. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА

Презентација финансијских извештаја захтева од руководства Предузећа коришћење најбољих могућих процена и разумних претпоставки, које имају ефекта на презентиране вредности средстава и обавеза као и обелодањивање потенцијалних потраживања и обавеза на дан састављања финансијских извештаја, као и прихода и расхода у току извештајног периода. Ове процене и претпоставке су засноване на информацијама расположивим на дан састављања финансијских извештаја.

4.1. Процена и претпоставке

У наставку су приказане кључне претпоставке везане за будућност и остали извори процењивања неизвесности на датум биланса стања које представљају значајан ризик, за материјалне корекције износа позиција биланса стања у следећој финансијској години.

4.2. Амортизација и стопа амортизације

Обрачун амортизације и стопе амортизације су засноване на пројектованом економском веку опреме и нематеријалних улагања. Једном годишње Предузеће процењује економски век на основу тренутних предвиђања.

4.3. Исправка вредности потраживања и краткорочних пласмана

Предузеће обрачунава обезвређење сумњивих потраживања од купаца и других дужника на основу процењених губитака који настају, ако дужници нису у могућности да изврше плаћања. У процени одговарајућег износа губитка од обезвређења за сумњива потраживања, Предузеће се ослања на старост потраживања, раније искуство са отписом, бонитет купаца и променама у условима плаћања. Ово захтева процене везане за будуће понашање купаца и тиме изазване будуће наплате. Међутим, значајан део потраживања Предузећа се односи на потраживања од зависних правних лица код којих је, на основу процена и досадашња искуства, укупна садашња вредност потраживања наплатива.

4.4. Фер вредност

Пословна политика Предузећа је да обелодани информације о правичној вредности активе и пасиве за коју постоје званичне тржишне информације и када се правична вредност значајно разликује од књиговодствене вредности. У Републици Србији не постоји довољно тржишног искуства, као ни стабилности и ликвидности код куповине и продаје потраживања и остале финансијске активе и пасиве, пошто званичне тржишне информације нису у сваком тренутку расположиве. Стога, правичну вредност није могуће поуздано утврдити у одсуству активног тржишта. Руководство Предузећа врши процену ризика и, у случајевима када се оцени да вредност по којој се имовина води у пословним књигама неће бити реализована, врши исправку вредности. По мишљењу руководства Предузећа, износи у овим финансијским извештајима одражавају вредност која је, у датим околностима, најверодостојнија и најкориснија за потребе извештавања.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

5. КОРЕКЦИЈЕ ПОЧЕТНОГ СТАЊА

а) Ефекти корекција на нето губитку за пословну 2007. годину и нераспоређеном добитку на дан 31. децембра 2007. године:

У току године по основу ефеката грешака из ранијих година а у складу са захтевима МРС 8 „Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке“ Предузеће је спровело корекције почетног стања из ранијих година приказаних у табели која следи:

	У хиљадама динара
	1. јануар – 31. децембар 2007.
	Акумулирани губитак/Нето губитак
	_____
<i>Акумулирани губитак/Нето губитак, претходно исказан</i>	(9,694,237)
<i>Корекција почетног стања акумулираног губитка на дан 1. јануара 2007. године</i>	
<i>Обавезе по основу бенефицираног радног стажа</i>	(936,637)
<i>Укупно корекције почетног стања</i>	(936,637)
<i>Корекције у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2007. године:</i>	
Корекција основних средстава	3,543
Готовински еквиваленти и готовина	3,245
Порез на додатну вредност и АВР	3,298
Укидање ревалоризационих резерви	27,453
Резервисања	(99,852)
Усаглашавање обавезе са добављачима	(120,939)
Обавезе по основу бенефицираног радног стажа	(84,149)
Камате и трошкови финансирања	(11,104)
Накнада за заштиту животне средине	(14,134)
Примљене донације	(44,626)
Корекција пореза на додатну вредност	7,620
<i>Укупно корекције у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2007. године:</i>	(329,645)
<i>Акумулирани губитак/Нето губитак, кориговано</i>	<u>(10,960,519)</u>

На основу већег броја записника Републичког фонда за пензионо и инвалидско осигурање Београд утврђена је укупна обавеза предузећа, за период посматрања од 1979. до 2008. године, по основу стажа осигурања са увећаним трајањем (бенефицирани радни стаж) у укупном износу од 1,022,411 хиљада динара. Сходно Записницима извршено је разграничење укупних трошкова на периоде који су књиговодствено евидентирани на терет трошкова текућег периода у износу од 1,625 хиљада динара а преостали износ обавезе у висини од 1,020,786 хиљада динара је исказан као корекција почетног стања од чега се на пословну 2007. годину односи 84,149 хиљада динара, а на обавезе из ранијих година у износу од 936,637 хиљада динара.

Корекција почетног стања по основу накнада за заштиту животне средине исказане у износу од 14,134 хиљада динара представља обавезе утврђене Решењем Одељења за имовинско правне послове, урбанизам и стамбено комуналне послове Општинске управе Уб по основу накнаде за експлоатацију 2,204,385 тона угља и 2,281,983 тона ископане јаловине.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године
5. КОРЕКЦИЈЕ ПОЧЕТНОГ СТАЊА (наставак)**б) Ефекти корекција на билансу стања на дан 31. децембра 2007. године**

	У хиљадама динара		
	<i>Пре корекција</i> 31. децембар 2007.	Корекције +/-	<i>Кориговано</i> 31. децембар 2007.
АКТИВА			
Стална имовина			
Нематеријална улагања	52,534	-	52,534
Некретнине и опрема	68,137,352	89,515	68,226,867
Учешћа у капиталу	2,328,850	-	2,328,850
Остала дугорочна потраживања	835,283	-	835,283
	<u>71,354,019</u>	<u>89,515</u>	<u>71,443,534</u>
Обртна имовина			
Залихе	4,807,206	(85,972)	4,721,234
Потраживања	973,107	-	973,107
Потраживања за више плаћени порез на добитак	33,335	-	33,335
Краткорочни финансијски пласмани	574,736	-	574,736
Готовински еквиваленти и готовина	841,762	3,245	845,007
Порез на додату вредност и АВР	152,731	3,298	156,029
	<u>7,382,877</u>	<u>(79,429)</u>	<u>7,303,448</u>
Укупна актива	<u><u>78,736,896</u></u>	<u><u>10,086</u></u>	<u><u>78,746,982</u></u>
ПАСИВА			
Капитал			
Удели	16,854,104	-	16,854,104
Остали капитал	130,907	-	130,907
Ревалоризационе резерве	33,874,809	(27,453)	33,847,356
Нераспоређена добит/(Акумулирани губитак)	3,451,768	(1,266,282)	2,185,486
	<u>54,311,588</u>	<u>(1,293,735)</u>	<u>53,017,853</u>
Дугорочне обавезе и резервисања			
Дугорочна резервисања	2,485,086	99,852	2,584,938
Дугорочне обавезе	1,419,186	-	1,419,186
Остале дугорочне обавезе	3,682,617	-	3,682,617
	<u>7,586,889</u>	<u>99,852</u>	<u>7,686,741</u>
Краткорочне обавезе			
Краткорочне финансијске обавезе	1,793,453	-	1,793,453
Обавезе из пословања	8,150,029	120,939	8,270,968
Остале краткорочне обавезе	1,438,512	1,031,890	2,470,402
Обавезе по основу ПДВ, осталих јавних прихода и пасивна временска разграничења	516,590	51,140	567,730
	<u>11,898,584</u>	<u>1,203,969</u>	<u>13,102,553</u>
Одложене пореске обавезе	<u>4,939,835</u>	<u>-</u>	<u>4,939,835</u>
Укупна пасива	<u><u>78,736,896</u></u>	<u><u>10,086</u></u>	<u><u>78,746,982</u></u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

5. КОРЕКЦИЈЕ ПОЧЕТНОГ СТАЊА (наставак)

в) Ефекти корекција на билансу успеха за годину која се завршава на дан 31. децембра 2007. године

Предузеће корекције почетног стања на билансу успеха није извршило у складу са захтевима МРС 8 „Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке“ обзиром да руководство сматра да исти нису материјално значајни на пословни резултат исказаног у билансу успеха за период и за годину која се завршава на дан 31. децембар 2007. године.

6. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2008.	2007.
Приходи од продаје производа и услуга: <i>Предузећима у оквиру ЕПС-а:</i>		
- угаљ	30,101,193	24,085,855
- услуге	-	2,369
- остало	102,688	95,427
	<u>30,203,881</u>	<u>24,183,651</u>
<i>Домаће тржиште</i>		
- угаљ	2,861,268	2,469,302
- технолошка пара	92,184	78,071
- производи	36,559	20,410
- услуге	93,232	81,365
	<u>3,083,243</u>	<u>2,649,148</u>
<i>Инострано тржиште</i>		
- угаљ	352,075	432,773
	<u>33,639,199</u>	<u>27,265,572</u>

7. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2008.	2007.
Приходи од донација	40,723	77,818
Приходи од наплате штете од осигуравајућих друштава	378,709	109,238
Приходи од закупнина	9,708	8,565
Остали пословни приходи	62,987	21,771
	<u>492,127</u>	<u>217,392</u>

Приходи од накнаде штета од осигуравајућих друштава исказани, у билансу успеха на дан 31. децембар 2008. године, у износу од 378,709 хиљада динара највећим делом у износу од 340,838 хиљада динара се односе на приходе по основу накнаде штете на Глодару 9 који је хаварисан у децембру 2006. године.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

8. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2008.	2007.
Набављена електрична енергија у оквиру ЕПС-а	1,329,019	1,147,175
Материјал за производњу угља	8,052	150,387
Материјал за одржавање и резервни делови	2,906,505	2,305,993
Природни гас	659,135	6,001
Деривати нафте	3,385	504,203
Уља и мазива	128,925	113,480
Канцеларијски и остали режијски материјал	56,102	30,717
ХТЗ опрема	70,003	42,694
Ситан инвентар	25,250	50,919
Ауто гуме	24,881	17,387
Остало	30,408	121,385
	<u>5,241,665</u>	<u>4,490,341</u>

9. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2008.	2007.
Бруто зараде	8,742,628	7,590,540
Порези и доприноси на терет послодавца	1,945,641	1,598,449
Накнаде по уговору о привременим и повременим пословима	287,330	41,260
Трошкови превоза и дневница за службено путовање	24,741	27,204
Накнаде за превоз са посла на посао	553,813	474,297
Стипендије	36,253	31,493
Помоћ радницима	19,359	11,300
Остали лични расходи и накнаде	40,119	47,499
	<u>11,649,884</u>	<u>9,822,042</u>

10. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ И РЕЗЕРВИСАЊА

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2008.	2007.
Трошкови амортизације	7,071,104	7,188,581
Трошкови резервисања за реструктурирање	-	85,616
Резервисања по основу отпремнина и јубиларних награда за запослене	266,293	1,891,547
Трошкови резервисања по основу тужби трећих лица	7,592	24,871
Трошкови резервисања за обнављање природних богатстава	148,067	-
	<u>7,493,056</u>	<u>9,190,615</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

11. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2008.	2007.
Трошкови закупнина	4,232,102	2,426,789
Трошкови услуга одржавања	2,240,595	2,198,170
Услуге чишћења и физичко техничког обезбеђења	651,387	561,907
Трошкови премија осигурања	376,328	353,182
Трошкови експропријације	328,906	218,627
Трошкови осталих услуга	312,968	310,710
Трошкови накнада за минералне сировине	312,579	179,656
Накнаде за коришћење грађевинског земљишта	300,215	265,574
Трошкови непроизводних услуга	215,323	223,343
Услуге за пољопривредне радове	193,854	14,600
Накнаде за заштиту животне средине	114,860	105,242
Трошкови отпреме производа до купца	92,476	37,770
Накнаде за коришћење вода	59,830	56,098
Порез на имовину	54,994	29,216
Трошкови платног промета	49,930	51,640
Трошкови појачане исхране	47,528	36,400
ПТТ услуге	46,709	39,019
Комуналне услуге	41,365	32,831
Трошкови репрезентације	37,206	30,147
Трошкови чланарина	28,704	12,346
Остали индиректни порези и доприноси	25,061	82,733
Трошкови рекламе и пропаганде	20,931	22,428
Трошкови истраживања	14,384	28,883
Судски трошкови	12,902	13,236
Услуге студентских и омладинских задруга	4,161	403,831
Трошкови услуга на изради учинака	2,950	54,216
Остали нематеријални трошкови	87,183	98,102
	<u>9,905,431</u>	<u>7,886,696</u>

Трошкови закупа исказани у износу од 4,232,102 хиљаде динара се односе на закуп и ангажовање помоћне механизације на четири површинска копа у циљу отклањања последица урушавања земље на коповима и повећаног обима пословања.

12. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2008.	2007.
Финансијски приходи у оквиру ЕПС-а	-	300,371
Приходи од камата	43,153	46,907
Позитивне курсне разлике	378,982	163,142
Приходи по основу ефеката валутне клаузуле	5,234	1,921
	<u>427,369</u>	<u>512,341</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

13. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2008.	2007.
Финансијски расходи у оквиру ЕПС-а	82,022	123,168
Расходи камата	127,730	246,292
Негативне курсне разлике		
- у оквиру ЕПС-а	872,047	-
- остало	551,539	86,977
	<u>1,423,586</u>	<u>86,977</u>
Остали финансијски расходи	<u>2,318</u>	<u>12,234</u>
	<u>1,635,656</u>	<u>468,671</u>

14. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2008.	2007.
Добици од продаје некретнина, постројења и опреме	72	642
Добици од продаје материјала	15,760	33,152
Вишкови	11,807	14,978
Приходи од смањења обавеза	40,818	15,205
Укидање дугорочних резервисања	12,311	14,179
Приходи од усклађивања вредности залиха	430,408	-
Укидање исправке вредности датих аванса за залихе	10,560	76,699
Приходи од усклађивања вредности остале имовине	44,668	-
Приходи из ранијих година	-	70,302
Остали приходи	7,623	2,360
	<u>574,027</u>	<u>227,517</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

15. ОСТАЛИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2008.	2007.
Губици од расходовања и продаје некретнина, постројења и опреме	16,244	272,485
Губитак при преносу без накнаде учешћа у капиталу у Топлификација д.о.о., Лазаревац на општину Лазаревац	-	1,007,055
Губици од продаје материјала	30,690	43,489
Мањкови	12,333	13,740
Отпис потраживања	48,477	173,060
Расходи из ранијих година	-	981,268
Обезвређење:		
- некретнина, постројења и опреме	-	4,044,428
- потраживања	311,285	159,741
- датих аванса	65,617	48,948
- залиха	-	130,203
Донаторство и хуманитарна давања	245,481	106,780
Остали расходи	8,621	6,530
	<u>738,748</u>	<u>6,987,727</u>

16. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК**а) Компоненте пореза на добитак**

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2008.	2007.
Порески расход периода	(238,429)	(137,722)
Одложени порески приходи периода	570,072	1,038,214
	<u>331,643</u>	<u>900,492</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

16. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК (наставак)

**б) Усаглашавање износа пореза на добитак у билансу успеха и
производа добити пре опорезивања и прописане пореске стопе**

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	<u>2008.</u>	<u>2007.</u>
Губитак пре опорезивања	(1,509,360)	(10,594,729)
Порез на добитак обрачунат по стопи од 10%	(150,936)	(1,059,473)
Порески ефекти расхода који се не признају у пореском билансу	48,089	363,628
Порески кредит по основу улагања у основна средства остварени у текућој години	(228,849)	(137,722)
Остало	53	(66,925)
	<u>(331,643)</u>	<u>(900,492)</u>
Ефективна пореска стопа	<u>21.97%</u>	<u>8.50%</u>

в) Одложене пореске обавезе

Промене на одложеним пореским обавезама су биле следеће:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	<u>2008.</u>	<u>2007.</u>
Стање на дан 1. јануара	4,939,835	2,214,776
Процена вредности некретнина, постројења и опреме		
- повећање вредности некретнина, постројења и опреме	-	3,782,659
- смањење вредности некретнина, постројења и опреме	-	(404,443)
Смањење одложених пореских обавеза	(570,072)	(653,157)
Стање на дан 31. децембра	<u>4,369,763</u>	<u>4,939,835</u>

Одложене пореске обавезе исказане, на дан 31. децембра 2008. године, у износу од 4,369,763 хиљада динара се односе на привремену разлику између основице по којој су некретнине, постројења и опрема признају у пореском билансу и износа по којима су та средства исказана у финансијским извештајима.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године
17. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА, ОПРЕМА И НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

	У хиљадама динара						
	Земљиште	Грађевински објекти	Опрема	Основна средства у припреми	Аванси за основна средства	Укупно основна средства	Нематеријална улагања
Набавна вредност (кориговано)							
Стање, 1. јануар 2007. године	2,134,616	19,108,506	65,257,904	4,536,676	754	91,038,456	51,394
Ефекти процене некретнина, постројења и опреме	775,468	4,130,875	18,643,696	-	-	23,550,039	-
Набавке у току периода	-	-	-	3,588,036	-	3,588,036	20,864
Пренос са инвестиција у току	60,278	199,838	861,877	(1,121,993)	-	-	-
Преноси у оквиру ЕПС-а	-	-	(38,148)	(29,339)	-	(67,487)	-
Пренос са датих аванса за залихе	-	-	-	-	153,303	153,303	-
Трансфери	4,739,071	(2,046,170)	(1,769,480)	(923,421)	-	-	-
Пренос на Колубара Метал д.о.о., Лазаревац	-	(904,338)	-	-	-	(904,338)	-
Продаја и расходања	(7,712)	(801,676)	(864,771)	(25,206)	-	(1,699,365)	-
Донације	-	-	32,392	35,351	-	67,743	-
Остала смањења	-	(2,567)	(3,502)	(10,918)	-	(16,987)	-
Стање, 31. децембра 2007. године	7,701,721	19,684,468	82,119,968	6,049,186	154,057	115,709,400	72,258
Стање, 1. јануар 2008. године	7,701,721	19,684,468	82,119,968	6,049,186	154,057	115,709,400	72,258
Набавке у току периода	-	-	-	7,702,634	773,580	8,476,214	4,881
Пренос са инвестиција у току	1,024,408	517,197	870,104	(2,411,709)	-	-	-
Трансфери	-	428	(428)	(29,367)	-	(29,367)	-
Продаја и расходања	-	(4,440)	(174,253)	-	-	(178,693)	-
Вишкови	-	2,686	-	-	-	2,686	-
Остала смањења	-	-	(2,609)	(29,367)	-	(31,976)	-
Стање, 31. децембра 2008. године	8,726,129	20,200,339	82,812,782	11,281,377	927,637	123,948,264	77,139
Исправка вредности (кориговано)							
Стање, 1. јануар 2007. године	3,856	11,395,093	42,211,155	-	-	53,610,104	8,703
Књижење процене	1,372,218	(2,524,634)	(9,079,708)	-	-	(10,232,124)	-
Амортизација у току периода	618,073	638,260	5,918,193	-	-	7,174,526	14,055
Преноси у оквиру ЕПС-а	-	-	(14,779)	-	-	(14,779)	-
Пренос са датих аванса за залихе	-	-	-	-	67,331	67,331	-
Трансфери	1,124,420	(703,210)	(421,210)	-	-	-	-
Продаја и расходања	-	(748,562)	(1,617,936)	-	-	(2,366,498)	-
Пренос на Колубара Метал д.о.о., Лазаревац	-	(750,155)	-	-	-	(750,155)	-
Остала смањења	(3,855)	(327)	(1,690)	-	-	(5,872)	(3,034)
Стање, 31. децембра 2007. године	3,114,712	7,306,465	36,994,025	-	67,331	47,482,533	19,724
Стање, 1. јануар 2008. године	3,114,712	7,306,465	36,994,025	-	67,331	47,482,533	19,724
Амортизација у току периода	785,173	632,697	5,641,822	-	-	7,059,692	11,412
Трансфери	-	387	(387)	-	-	-	-
Продаја и расходања	-	(75)	(159,100)	-	-	(159,175)	-
Стање, 31. децембра 2008. године	3,899,885	7,939,474	42,476,360	-	67,331	54,383,050	31,136
Стање, 31. децембра 2007. године, нето	4,587,009	12,378,003	45,125,943	6,049,186	86,726	68,226,867	52,534
Стање, 31. децембра 2008. године, нето	4,826,244	12,260,865	40,336,422	11,281,377	860,306	69,565,214	46,003

Набавке у току године исказане у укупном износу од 7,702,634 хиљаде динара највећим делом, у износу од 3,171,891 хиљада динара, се односи на реализацију уговора са ино-партнерима за производњу рударске опреме и изградњу БТО система за површински коп Тамнава Западно поље. Наведени износ садржи радове на електромашинској монтажи и израду нових делова и склопова челичне конструкције багера SchRs 1760/5x32 (G-IX) масе цца 2,780 тона на монтажном плацу поља Д у Зеокама, Тамнави Запад и Поље Б Рудовци. Поред тога у току године Предузеће је извршило експропријацију земљишта за потребе проширења површинских копова у износу од 1,024,408 хиљада динара и улагање у систем брана црпних станица и цевовода за одбрану копова од површинских и подземних вода.

Аванси за основна средства исказана, са стањем на дан 31. децембар 2008. године, у износу од 860,306 хиљада динара се односе на уплаћени аванс ино партнерима и повезаним правним лицима за потребе изградње (монтаже) рударске опреме и БТО система.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године
18. УЧЕШЋА У КАПИТАЛУ

	%	У хиљадама динара	
		31. децембар 2008.	Кориговано 31. децембар 2007.
Учешћа у капиталу зависних предузећа:			
- Колубара Метал д.о.о., Вреоци	100%	2,611,560	2,325,425
- Колубара д.о.о., Српско Сарајево	100%	218	218
		<u>2,611,778</u>	<u>2,325,643</u>
Учешћа у капиталу других предузећа:			
- Компанија Дунав осигурање а.д., Београд		2,623	2,625
Учешћа у капиталу банака		879	582
		<u>3,502</u>	<u>3,207</u>
		<u>2,615,280</u>	<u>2,328,850</u>

У току 2008. године Предузеће је извршило повећање капитала у новцу зависног предузећа Колубара Метал д.о.о., Вреоци у укупном износу од 286,133 хиљаде динара.

19. ОСТАЛИ ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	Кориговано 31. децембар 2007.
Дугорочна потраживања у оквиру ЕПС-а	118,473	118,473
Неуплаћени уписани капитал у Колубара Метал д.о.о., Вреоци	542,777	828,910
Остали дугорочни финансијски пласмани	10,428	6,384
	<u>671,678</u>	<u>953,767</u>
Исправка вредности:		
- дугорочна потраживања у оквиру ЕПС-а	(118,473)	(118,473)
- остали дугорочни финансијски пласмани	(3,930)	(11)
	<u>(122,403)</u>	<u>(118,484)</u>
	<u>549,275</u>	<u>835,283</u>

20. ЗАЛИХЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	Кориговано 31. децембар 2007.
Материјал	2,587,671	2,256,290
Резервни делови	2,829,967	2,544,916
Алат и ситан инвентар	130,384	111,653
Роба у транзиту	4,234	4,234
Дати аванси	385,609	525,341
	<u>5,937,865</u>	<u>5,442,434</u>
Исправка вредности:		
- залихе материјала и резервних делова	(198,006)	(436,816)
- роба	(4,234)	(4,234)
- дати аванси	(86,838)	(280,150)
	<u>(289,078)</u>	<u>(721,200)</u>
	<u>5,648,787</u>	<u>4,721,234</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

20. ЗАЛИХЕ (наставак)

Дати аванси исказани, са стањем на дан 31. децембар 2008. године, у износу од 385,609 хиљада динара највећи делом се односе на дате авансе повезаном правном лицу Колубара Метал д.о.о., Вреоци у износу од 288,499 хиљада динара по основу уговора о ремонту и изградњи Г лодара 9 за површински коп Д у Зеокама.

21. ПОТРАЖИВАЊА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	Кориговано 31. децембар 2007.
Потраживања од купаца:		
- у оквиру ЕПС-а	4,217,929	275,684
- неконсолидована зависна предузећа са Косова и Метохије	64	64
- у земљи	1,312,458	916,736
- у иностранству	285,574	293,699
Потраживања од запослених	47,730	241,248
Потраживања по основу преплаћених пореза и доприноса	7,377	13,085
Остала потраживања	20,340	21,900
	<u>5,891,472</u>	<u>1,762,416</u>
Исправка вредности:		
- купци у земљи	(945,931)	(665,717)
- купци у иностранству	(199,150)	(121,774)
- остала потраживања	(1,242)	(1,818)
	<u>(1,146,323)</u>	<u>(789,309)</u>
	<u>4,745,149</u>	<u>973,107</u>

22. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	Кориговано 31. децембар 2007.
Бескаматне позајмице зависном предузећу Колубара Метал д.о.о., Вреоци	529,488	574,470
Краткорочни кредити	39,440	266
	<u>568,928</u>	<u>574,736</u>

23. ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	Кориговано 31. децембар 2007.
Текући рачуни:		
- у динарима	278,615	229,253
- у страниј валути	432,517	401,022
Хартије од вредности – готовински еквиваленти	35	406
Депозите за покрића по акредитивима	311,407	214,131
Благајне	158	195
Новчана средства чије је коришћење ограничено или вредност умањена	44,749	44,749
	<u>1,067,481</u>	<u>889,756</u>
Исправка вредности	(44,749)	(44,749)
	<u>1,022,732</u>	<u>845,007</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

24. ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ И АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	Кориговано 31. децембар 2007.
Разграничени порез на додату вредност	210,077	145,158
Непренети неновчани улози у Колубара Метал д.о.о., Вреоци	28	28
Остала активна временска разграничења	6,088	10,843
	<u>216,193</u>	<u>156,029</u>

25. ТАБЕЛА ПРОМЕНА ИСПРАВКЕ ВРЕДНОСТИ

	У хиљадама динара 2008.				
	Аванси за основна средства	Дати аванси	Потражи- вања од купаца	Готовина и готовински елементи	Укупно
Стање на почетку године пре корекција	-	280,150	789,308	44,749	1,114,207
Корекције почетног стања	67,331	(67,331)	-	-	-
Стање на почетку године (кориговано)	<u>67,331</u>	<u>212,819</u>	<u>789,308</u>	<u>44,749</u>	<u>1,114,207</u>
Преноси у току године	-	(191,598)	-	-	(191,598)
Пренос на примљене авансе	-	-	104,767	-	104,767
Исправке на терет трошкова текућег периода	-	65,617	311,285	-	376,902
Директни отпис	-	-	(48,477)	-	(48,477)
Наплаћена исправљена потраживања	-	-	(10,560)	-	(10,560)
Стање на крају године	<u>67,331</u>	<u>86,838</u>	<u>1,146,323</u>	<u>44,749</u>	<u>1,345,241</u>

26. КАПИТАЛ

Основни капитал

Предузеће је на дан 31. децембра 2005. године имало исказани државни капитал, који је обухватао почетни капитал увећан за акумулиране ревалоризационе резерве, које су настале као резултат примене индекса раста цена на мало до 31. децембра 2000. године и кориговане приликом прве примене нових рачуноводствених прописа Републике Србије на дан 1. јануара 2004. године.

На основу Одлуке Управног одбора ЈП ЕПС и Решења Агенције за привредне регистре број БД. 102741/2006 од 1. јануара 2006. године у Регистар привредних субјеката уписана је промена правне форме Предузећа у привредно друштво за производњу, прераду и транспорт угља Рударски басен „Колубара” д.о.о., Лазаревац. Такође, регистрован је уписани и уплаћени новчани капитал у износу од ЕУР 500 и неновчани капитал у износу од ЕУР 279,632,893 у власништву ЈП „Електропривреда Србије”, Београд.

Износ основног капитала Предузећа на дан 31. децембра 2008. године није усаглашен са износом који је уписан у Регистар Агенције за привредне регистре Републике Србије 1. јануара 2006. године и у финансијским извештајима је исказан мање за 7,790,787 хиљада динара у односу на уписани износ код Агенције.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

26. КАПИТАЛ (наставак)

Остали капитал

Остали капитал приказан у билансу стања Предузећа на дан 31. децембра 2008. године односи се на сопствене ванпословне изворе, који су пренети приликом прве примене нових рачуноводствених прописа Републике Србије.

27. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА

Кретања на дугорочним резервисањима у току 2007. и 2008. године су приказана у наредној табели:

	У хиљадама динара					
	Судски спорови	Реструктурирање	Дугорочне бенефиције запосленима	Обнављање природних богатстава	Остала резервисања	Укупно
Стање, 1. јануар 2007 пре корекција	33,996	28,666	971,625	98,260	2,445	1,134,992
Корекција почетног стања	-	-	-	99,852	-	99,852
Стање, 1. јануар 2007 кориговано	33,996	28,666	971,625	198,112	2,445	1,234,844
Нова резервисања	24,871	-	1,891,547	-	-	1,916,418
Искоришћена резервисања током године	(8,311)	(19,204)	(512,382)	(12,248)	-	(552,145)
Укидање резервисања у корист прихода	(3,316)	(9,462)	-	-	(1,401)	(14,179)
Стање, 31. децембра 2007	47,240	-	2,350,790	185,864	1,044	2,584,938
Стање, 1. јануар 2008	47,240	-	2,350,790	185,864	1,044	2,584,938
Нова резервисања	7,592	-	266,293	148,067	-	421,952
Искоришћена резервисања током године (исплате)	(12,311)	-	(160,637)	(10,102)	-	(183,050)
Стање, 31. децембра 2008	42,521	-	2,456,446	323,829	1,044	2,823,840

Дугорочна резервисања за бенефиције запослених исказана, на дан 31. децембар 2008. године у износу од 2,456,446 хиљаде динара се односе на резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених на основу извештаја овлашћеног актуара у складу са захтевима МРС 19 "Бенефиције запослених". Наведени износ обухвата резервисања по основу отпремнина и јубиларних награда у складу са колективним уговором уз претпоставке да ће вредност зарада расти по стопи од 1% уз дисконтни фактор од 6% годишње.

Резервисања за обнављање природног богатства исказана у износу од 323,829 хиљада динара представљају резервисања за извођење радова на експлоатацији минералних сировина. Наиме, сходно члану 48 Закона о рударству Предузеће је дужно да у току и по завршетку извођења радова на експлоатацији минералних сировина, а најкасније у року од једне године, од дана завршетка радова на површинама на којима су рударски радови завршени, изврши рекултивацију земљишта у свему према пројекту рекултивације земљишта, односно да предузме мере заштите земљишта на коме су се изводили радови и мере заштите и санације животне средине и вода, ради заштите живота и здравља људи и имовине. Укупан износ резервисања је извршен на основу дисконтовања садашњих вредности за рекултивацију земљишта на основу обрачуна стручних служби ЕПС-а.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године
28. ДУГОРОЧНИ КРЕДИТИ

	Валута	Износ у валути	У хиљадама динара	
			31. децембар 2008.	Кориговано 31. децембар 2007.
Рефинансирани кредити реализовани пре 1990. године из средстава Париског клуба поверилаца:				
- Влада Француске	EUR	3,998,307	45,107	41,550
- Влада Аустрије	EUR	509,102	354,254	324,960
- Влада Немачке	EUR	13,403,430	1,187,557	1,092,490
			<u>1,586,918</u>	<u>1,459,000</u>
Беобанка а.д., Београд у стечају	USD	1,862,437	117,147	-
			<u>1,704,065</u>	<u>1,459,000</u>
Део дугорочних кредита који доспева до једне године		-	(92,751)	(39,814)
			<u>1,611,314</u>	<u>1,419,186</u>

а) Париски клуб

Обавезе по основу дугорочних кредита у укупном износу од 1,586,918 хиљада динара на дан 31. децембра 2008. године, представљају рефинансиране кредите примљене из средстава Париског клуба поверилаца преко банака које се налазе у стечају или ликвидацији. Отплата ових кредита и припадајућих камата је била замрзнута након увођења санкција Уједињених нација у мају 1992. године. У децембру 2001. године, преговори између Владе СР Југославије и Париског клуба поверилаца резултирали су у значајном смањењу обавеза (главница, камата и затезна камата обрачуната до 22. марта 2002. године) у износу од 51% нове главнице са могућношћу додатног отписа обавеза за три године до максималног износа од 66.67%, као додатна ставка репрограма обавеза. Закон о регулисању односа између СР Југославије и правних лица и банака са територије СР Југославије, који су првобитни дужници или гаранти према повериоцима Париског и Лондонског клуба ступио је на снагу 4. јула 2002. године (Службени Гласник СРЈ број 36/2002).

У складу са поменутиим Законом, Предузеће је било дужно да кредите одобрене од стране Париског клуба кредитора, отплати домаћим банкама под условима који неће бити мање повољни од оних дефинисаних споразумом са страним кредиторима. Предузеће је извршило отпис 51% нове главнице дуга према Париском клубу поверилаца на дан 22. марта 2002. године и усагласило износ нове главнице на основу дописа и ануитетних планова достављених од стране Народне банке Србије.

Уговорима о регулисању обавеза према Републици Србији од 11. априла 2006. године са Агенцијом за осигурање депозита, укупан дуг Предузећа према Париском клубу поверилаца на дан 22. септембра 2005. године износи EUR 24,742,430. На дан 25. априла 2006. године закључени су Анекси уз Уговоре о регулисању обавеза према Републици Србији којим се одобрава друга транша отписа дуга у износу од 30.61%, почев од 6. фебруара 2006. године после прве транше отписа дуга СРЈ у износу од 51% на дан 22. марта 2002. године, тако да укупан дуг Предузећа на дан 22. марта 2006. године износи EUR 19,008,917.

На износ главнице дуга обрачунава се камата по стопи од 5.9% годишње по Билатералном Споразуму са Владом Француске, по кварталној стопи у висини Austrian Market Rate увећаној за гаранцијску провизију од 0.6% по Билатералном Споразуму са Владом Аустрије и по стопи од 5.5% годишње по Билатералном Споразуму са Владом Немачке.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

28. ДУГОРОЧНИ КРЕДИТИ (наставак)

а) Париски клуб (наставак)

Према Анексима Уговора о регулисању обавеза према Републици Србији, отплата новоутврђене главнице дуга ће бити вршена у полугодишњим анuitетима почев од септембра 2008. године и закључно са мартот 2024. године, док ће капитализована камата из претходног периода бити отплаћивана у 14 једнаких полугодишњих рата почев од септембра 2007. године и закључно са мартот 2014. године.

Претходно наведене обавезе по основу дугорочних кредита обезбеђене су меницама Предузећа (напомена 34.) и деноминоване у еврима.

б) Беобанка а.д., Београд у стечају

Обавезе по основу дугорочног кредита према Беобанци а.д., Београд у стечају исказаног на дан 31. децембар 2008. године у износу од 117,147 хиљада динара представља репрограмирани доспели кредит у износу од 1,862,437 УСД. Наиме, на основу записника сачињеног дана 7. маја 2008. године са Агенцијом за осигурање депозита и Беобанка а.д. Београд у стечају је усаглашен износ обавезе по основу уговора о ино депозиту од дана 12. јула 1989. године на износ од 1,862,437 УСД. Отплата кредита се врши у наредних 36 месечних рата по 51,735 УСД са грејс периодом од 12 месеци при чему се камата обрачунава по конформној методи по стопи од 0.5% месечно и плаћа се задњег дана у месецу за који је обрачуната.

Доспећа дугорочних кредита су следећа:

	У хиљадама динара	
	<i>Кориговано</i>	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
- до 1 године	92,751	39,814
- од 1 до 2 године	103,397	53,846
- од 2 до 3 године	108,104	57,546
- од 3 до 4 године	81,125	61,755
- од 4 до 5 година	80,750	66,730
- преко 5 година	1,237,938	1,179,309
	<u>1,704,065</u>	<u>1,459,000</u>

29. ОСТАЛЕ ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	У хиљадама динара	
	<i>Кориговано</i>	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Обавезе у оквиру ЕПС-а:		
- Обавеза по основу одобрених кредита и репрограма из 2002 године	1,489,091	1,456,543
- Обавезе за инвестиционо улагање	1,309,931	242,298
- Репrogramиране обавезе са Агенцијом за осигурање депозита	377,211	-
	<u>3,176,233</u>	<u>1,698,841</u>
Репrogramиране обавезе по основу јавних прихода	1,911,229	2,162,541
	<u>5,087,462</u>	<u>3,861,382</u>
Део осталих репрограмираних дугорочних обавеза по основу јавних прихода који доспева до једне године	(243,838)	(178,765)
	<u>4,843,624</u>	<u>3,682,617</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

29. ОСТАЛЕ ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

У складу са Споразумом од 20. децембра 2005. године којим се ближе уређују услови, начин и рокови измиревања међусобних краткорочних и дугорочних потраживања и обавеза које су настале у интерним односима између ЈП ЕПС и јавних предузећа која је ЈП ЕПС основао, са стањем на дан 31. децембар 2004. године. Остатак дуга по основу краткорочних обавеза је репрограмиран на 180 једнаких месечних рата, уз каматну стопу на нивоу есконтне стопе Народне банке Србије, с тим што прва рата доспева 30. јуна 2006. године. Остатак дуга по основу дугорочних обавеза се отплаћује у роковима и условима под којима ЈП ЕПС измирује те обавезе према кредиторима.

Дугорочне обавезе према повезаним правним лицима по основу инвестиционог улагање исказане у износу од 1,309,931 хиљада динара се односе на обавезе по основу интерног задужења од стране ЈП ЕПС-а а у вези са испоруком нових делова и склопова челичне конструкције багера, трага и одлагача за површински коп Тамнава Западно поље.

Репрограмиране обавезе по основу јавних прихода односе се на обавезе по основу пореза и доприноса на зараде репрограмиране су на 120 месечних рата, уз каматну стопу на нивоу есконтне стопе Народне банке Србије. Приликом отплате последње рате обавеза Предузеће има право на отпис обавеза у висини од 30% обрачунатих камата до 30. септембра 2003. године.

30. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	Кориговано 31. децембар 2007.
Обавезе у иностраној валути		
Део дугорочних кредита који доспева до једне године	683,776	628,009
Дугорочни кредити који доспевају до једне године од домаћих банака у стечају	60,210	39,814
	<u>743,986</u>	<u>667,823</u>
Обавезе у динарима		
Део осталих дугорочних обавеза који доспева до једне године	243,837	178,765
Остале краткорочне финансијске обавезе	660,732	946,865
	<u>904,569</u>	<u>1,125,630</u>
	<u>1,648,555</u>	<u>1,793,453</u>

Обавезе по дугорочним кредитима који доспевају до једне године исказане на дан 31. децембра 2008. године у износу од 683,776 хиљада динара представљају обавезе према иностраним повериоцима реализоване преко домаћих банака у стечају чија је отплата, као и отплата припадајућих камата била замрзнута након увођења санкција Уједињених нација у мају 1992. године. Коначно усаглашавање и регулисање обавеза по основу главница кредита и обрачунатих камата може имати значајан утицај на финансијске извештаје Предузећа.

Остале краткорочне финансијске обавезе у динарима исказане у износу од 660,732 хиљаде динара односе се на обавезе за неуплаћене уписане уделе у предузећима Колубара Метал д.о.о., Вреоци у износу од 542,777 хиљада динара, Колубара Услуге д.о.о., Лазаревац у износу од 81,000 хиљада динара и Топлификација д.о.о., Лазаревац у износу од 36,955 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

31. ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	Кориговано 31. децембар 2007.
Примљени аванси	76,901	73,911
Добављачи:		
- у оквиру ЕПС-а	11,792,425	5,925,472
- у земљи	3,001,444	2,059,906
- у иностранству	216,950	136,906
Обавезе по основу експропријације земљишта	156,140	59,948
Остале обавезе из пословања	133,213	14,825
	<u>15,377,073</u>	<u>8,270,968</u>

Обавезе према добављачима повезаним правним лицима исказане, са стањем на дан 31. децембар 2008. године, у износу од 11,792,425 хиљада динара највећим делом у износу од 7,100,000 динара се односе на обавезе по основу зајма, одобреног за потребе текуће ликвидности, од ЈП ЕПС Београд на период од десет месеци.

32. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ И ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	Кориговано 31. децембар 2007.
Нето зараде и накнаде зарада	282,362	267,239
Порези и доприноси на зараде	209,766	1,217,011
Нето накнаде зарада које се рефундирају	2,977	4,541
Порези и доприноси на зараде које се рефундирају	1,759	2,858
Камате и трошкови финансирања	143,459	216,518
Обавезе према запосленима	299	321
Обавезе према физичким лицима за накнаде по уговорима	18,010	12,059
Остале обавезе	44	282
Порези и доприноси на зараде	<u>658,676</u>	<u>1,720,829</u>

33. ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ ПОРЕЗА НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ И ОСТАЛИХ ЈАВНИХ ПРИХОДА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	Кориговано 31. децембар 2007.
Обавезе за порез на додату вредност	235,311	453,392
Обавезе за акцизе	268	268
Обавезе за порезе, царине и друге дажбине	29,966	64,301
Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине	7,680	5,143
Унапред обрачунати трошкови	23,128	21,173
Разграничени приходи по основу примљених донација	1,124,576	773,026
Разграничене обавезе за ПДВ	271,919	-
	<u>1,692,848</u>	<u>1,317,303</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

33. ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ ПОРЕЗА НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ И ОСТАЛИХ ЈАВНИХ ПРИХОДА (наставак)

Кретања на рачунима разграничених прихода по основу примљених донација су приказана у наредној табели:

	У хиљадама динара	
	2008.	2007.
Стање на почетку године	773,026	752,825
Корекција почетног стања	-	44,626
Стање на почетку године (кориговано)	<u>773,026</u>	<u>797,451</u>
Донације у току године	392,273	69,118
Пренос у приходе (напомена 7.)	(40,723)	(77,818)
Остало	-	(15,725)
Стање на крају године	<u><u>1,124,576</u></u>	<u><u>773,026</u></u>

34. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА/ПАСИВА

	У хиљадама динара	
	31. децембар	<i>Кориговано</i>
	2008.	31. децембар
	2008.	2007.
Обавезе за издате гаранције за обезбеђење обавеза ЈП ЕПС	136,272	137,961
Издате бланко соло менице	1,684,209	1,506,194
Неискоришћени порески кредити по основу улагања у основна средства	1,566,514	677,711
Остала ванбилансна актива	<u>142,046</u>	<u>142,046</u>
	<u><u>3,529,041</u></u>	<u><u>2,463,912</u></u>

На дан 31. децембра 2008. године издате менице у износу од 1,684,209 хиљада динара односе се на предате менице Агенцији за осигурање депозита Републике Србије за потребе обезбеђења дугорочних кредита (напомена 28.).

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

35. ОДНОСИ СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА

а) Преглед прихода и расхода остварених из трансакција са повезаним правним лицима приказан је у наредном прегледу:

	У хиљадама динара	
	2008.	2007.
Приходи		
Приходи од продаје		
Термоелектране Никола Тесла д.о.о., Обреновац	30,101,193	24,085,855
	<u>30,101,193</u>	<u>24,085,855</u>
Приходи од услуга		
Термоелектране Никола Тесла д.о.о., Обреновац	2,484	2,233
Термоелектране Костолац д.о.о., Костолац	-	65
Електродистрибуција Београд д.о.о., Београд	50	-
Електросрбија д.о.о., Краљево	-	101
ЈП Електропривреда Србије, Београд	8,563	9,239
Колубара Метал д.о.о., Вреоци	91,591	86,158
	<u>102,688</u>	<u>97,796</u>
Финансијски приходи		
ЈП Електропривреда Србије, Београд	-	300,371
	<u>-</u>	<u>300,371</u>
УКУПНИ ПРИХОДИ	<u>30,203,881</u>	<u>24,484,022</u>
Трошкови електричне енергије		
Електросрбија д.о.о., Краљево	1,329,019	1,147,175
	<u>1,329,019</u>	<u>1,147,175</u>
Остали пословни расходи		
ЈП Електропривреда Србије, Београд	34,184	4,561
Колубара Метал д.о.о., Вреоци	1,424,360	1,436,779
	<u>1,458,544</u>	<u>1,441,340</u>
Финансијски расходи		
ЈП Електропривреда Србије, Београд	954,069	123,168
	<u>954,069</u>	<u>123,168</u>
УКУПНИ РАСХОДИ	<u>3,741,632</u>	<u>2,711,683</u>
Приходи, нето	<u>26,462,249</u>	<u>21,772,339</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године
35. ОДНОСИ СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА (наставак)
б) Салда потраживања и обавеза произашла из трансакција обављених са повезаним правним лицима приказана су у наредној табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	Кориговано 31. децембар 2007.
<i>Инвестиције у току и активирана основна средства</i>		
Колубара Метал д.о.о., Вреоци	1,522,173	1,533,381
	<u>1,522,173</u>	<u>1,533,381</u>
<i>Аванси за основна средства</i>		
Колубара Метал д.о.о., Вреоци	537,529	85,972
	<u>537,529</u>	<u>85,972</u>
<i>Учешиће у капиталу</i>		
Колубара Метал д.о.о., Вреоци	2,611,560	2,325,427
Колубара д.о.о., Српско Сарајево	218	218
	<u>2,611,778</u>	<u>2,325,643</u>
<i>Остали дугорочни финансијски пласмани</i>		
Колубара Метал д.о.о., Вреоци	542,777	828,910
	<u>542,777</u>	<u>828,910</u>
<i>Потраживања</i>		
Термоелектране Никола Тесла д.о.о, Обреновац	14,546	12,451
Термоелектране Костолац д.о.о, Костолац	248,817	253,440
Електродистрибуција Београд д.о.о, Београд	353	43
Електросрбија д.о.о, Краљево	102	-
ЈП Електропривреда Србије, Београд	3,889,042	5,241
Колубара Метал д.о.о., Вреоци	65,069	4,509
	<u>4,217,929</u>	<u>275,684</u>
<i>Краткорочни финансијски пласмани</i>		
Колубара Метал д.о.о., Вреоци	529,488	574,470
	<u>529,488</u>	<u>574,470</u>
Укупна потраживања	<u>9,961,674</u>	<u>5,624,060</u>
<i>Дугорочне обавезе</i>		
ЈП Електропривреда Србије, Београд	3,176,233	1,698,841
	<u>3,176,233</u>	<u>1,698,841</u>
<i>Добављачи</i>		
Термоелектране Никола Тесла д.о.о, Обреновац	5,248	5,280
Електродистрибуција Београд д.о.о, Београд	172,875	35
ЈП Електропривреда Србије, Београд	11,476,436	5,378,490
Електросрбија д.о.о, Краљево	-	139,105
Колубара Метал д.о.о., Вреоци	137,866	402,562
	<u>11,792,425</u>	<u>5,925,472</u>
Укупне обавезе	<u>14,968,658</u>	<u>7,624,313</u>
Обавезе, нето	<u>(5,006,984)</u>	<u>(2,000,253)</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

36. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА

Управљање ризиком капитала

Циљ управљања капиталом је да Предузеће задржи способност да настави са својим пословањем у неограниченом периоду у предвидљивој будућности, како би очувало оптималну структуру капитала са циљем да смањи трошкове капитала, а власницима обезбеди принос на капитал. Структура капитала Предузећа састоји се од дуговања, укључујући дугорочне кредите образложене у напмени 27 и 28, осталих дугорочних обавеза, дугорочних и краткорочних пласмана, готовине и готовинских еквивалената и капитала који се приписује власницима, а који укључује уделе, остали капитал, резерве као и акумулирани добитак.

Лица која контролишу финансије на нивоу Предузећа испитују структуру капитала на годишњем нивоу.

Показатељи задужености Предузећа са стањем на крају године били су следећи:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Задуженост а)	8,103,493	6,895,256
Готовина и готовински еквиваленти	1,022,732	845,007
Нето задуженост	<u>7,080,761</u>	<u>6,050,249</u>
Капитал б)	<u>51,840,136</u>	<u>53,017,853</u>
Рацио укупног дуговања према капиталу	<u>13.65%</u>	<u>11.41%</u>

а) Дуговање се односи на дугорочне и краткорочне кредите односно текућа доспећа дугорочних кредита.

б) Капитал укључује уделе, остали капитал, резерве као и акумулирани добитак.

Значајне рачуноводствене политике у вези са финансијским инструментима

Детаљи значајних рачуноводствених политика, као и критеријуми и основе за признавање прихода и расхода за све врсте финансијских средстава и обавеза обелодањени су у напмени 3 ових финансијских извештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

36. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)

Управљање ризиком капитала (наставак)

Категорије финансијских инструмената

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Финансијска средства		
Дугорочни финансијски пласмани	3,502	3,207
Остали дугорочни финансијски пласмани	549,275	835,283
Потраживања од купаца	4,670,944	698,692
Краткорочни финансијски пласмани	568,928	574,736
Готовина и готовински еквиваленти	1,022,732	845,007
	6,815,381	2,956,925
Финансијске обавезе		
Дугорочни кредити	2,355,300	2,087,009
Остале дугорочне финансијске обавезе	5,087,462	3,861,382
Краткорочни кредити	660,732	946,865
Обавезе према добављачима	15,300,172	8,197,057
Остале обавезе	161,469	228,577
	23,565,135	15,320,890

Основни финансијски инструменти Предузећа су готовина и готовински еквиваленти, потраживања, финансијски пласмани који настају директно из пословања Предузећа, као и дугорочни и краткорочни зајмови, обавезе према добављачима и остале обавезе чија је основна намена финансирање текућег пословања Предузећа. У нормалним условима пословања Предузеће је изложено ниже наведеним ризицима.

Циљеви управљања финансијским ризицима

Финансијски ризици укључују тржишни ризик (девизни и каматни), кредитни ризик, и ризик ликвидности. Финансијски ризици се сагледавају на временској основи и преваходно се избегавају смањењем изложености Предузећа овим ризицима. Предузеће не користи никакве финансијске инструменте како би избегло утицај финансијских ризика на пословање из разлога што такви инструменти нису у широкој употреби, нити постоји организовано тржиште таквих инструмената у Републици Србији.

Тржишни ризик

У свом пословању Предузеће је изложено финансијским ризицима од промена курса страних валута и промена каматних стопа.

Изложеност тржишном ризику се сагледава преко анализе сензитивности. Није било значајнијих промена у изложености Предузећа тржишном ризику, нити у начину на који Предузеће управља или мери тај ризик.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

36. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)

Тржишни ризик (наставак)

Девизни ризик

Предузеће је изложено девизном ризику првенствено преко готовине и готовинских еквивалената, потраживања од купаца, дугорочних кредита и обавеза према добављачима који су деноминирани у иностраној валути. Предузеће не користи посебне финансијске инструменте као заштиту од ризика, обзиром да у Републици Србији такви инструменти нису уобичајени.

Стабилност економског окружења у којем Предузеће послује, у великој мери зависи од мера владе у привреди, укључујући и успостављање одговарајућег правног и законодавног оквира.

Књиговодствена вредност монетарних средстава и обавеза исказаних у иностраној валути на датум извештавања у Предузећу биле су следеће:

	Средства		Обавезе	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
EUR	1,030,764	936,421	6,891,330	4,124,029
USD	-	-	3,901,828	3,417,328
	<u>1,030,764</u>	<u>936,421</u>	<u>10,793,158</u>	<u>7,541,357</u>

Предузеће је осетљиво на промене девизног курса евра (EUR) и америчког долара (USD). Следећа табела представља детаље анализе осетљивости Предузећа на пораст и смањење од 10% курса динара у односу на дату страну валуту. Стопа осетљивости од 10% се користи при интерном приказивању девизног ризика и представља процену руководства разумно очекиваних промена у курсевима страних валута. Анализа осетљивости укључује само не намирена потраживања и обавезе исказане у иностраној валути и усклађује њихово превођење на крају периода за промену од 10% у курсевима страних валута. Позитиван број из табеле указује да повећање резултата текућег периода у случајевима када динар девалвира у односу на валуту о којој се ради. У случају девалвације динара од 10% у односу на дату страну валуту, утицај на резултат текућег периода био би супротан оном исказаном у претходном случају.

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
EUR валута	(586,057)	(318,761)
USD валута	<u>(390,183)</u>	<u>(341,733)</u>
Резултат текућег периода	<u>(976,240)</u>	<u>(660,494)</u>

Осетљивост Предузећа на промене у страним валутама смањила се у текућем периоду, углавном на основу ефеката номиналног пораста потраживања исказаних у еврима које се највећим делом односи на повећање дугорочних и краткорочних датих и примљених кредита.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

36. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)

Тржишни ризик (наставак)

Ризик од промене каматних стопа

Предузеће је изложено ризику од промене каматних стопа на средства и обавезе код којих је каматна стопа варијабилна. Овај ризик зависи од финансијског тржишта те Предузеће нема на располагању инструменте којим би ублажило његов утицај.

Књиговодствена вредност финансијских средстава и обавеза на крају посматраног периода дата је у следећем прегледу:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Финансијска средства		
<i>Некаматносна</i>		
Дугорочни финансијски пласмани	3,502	3,207
Остали дугорочни финансијски пласмани	549,275	835,283
Потраживања од купаца	4,670,944	698,692
Краткорочни финансијски пласмани	568,928	574,736
Готовина и готовински еквиваленти	1,022,732	845,007
	6,815,381	2,956,925
Финансијске обавезе		
<i>Некаматносна</i>		
Обавезе према добављачима	15,300,172	8,197,057
Остале обавезе	161,469	228,577
Краткорочни кредити	660,732	946,865
	16,122,373	9,372,499
<i>Фиксна каматна стопа</i>		
Остале дугорочне обавезе	1,911,229	2,162,541
	1,911,229	2,162,541
<i>Варијабилна каматна стопа</i>		
Дугорочни кредити	2,355,300	2,087,009
Остале дугорочне финансијске обавезе	3,176,233	1,698,841
	5,531,533	3,785,850
	23,565,135	15,320,890

Анализе осетљивости приказане у наредном тексту су успостављене на основу изложености променама каматних стопа за недеривативне инструменте на датум биланса стања. За обавезе са варијабилном стопом, анализа је састављана под претпоставком да је преостали износ средстава и обавеза на датум биланса стања био непромењен у току целе године. Повећање или смањење од 1% представља, од стране руководства, процену реално могуће промене у каматним стопама. Да је каматна стопа 1% виша/нижа, а све остале варијабле остану непромењене, Предузеће би остварило оперативни добитак/(губитак) за годину која се завршава 31. децембар 2008. године у износу од 55,315 хиљада динара (31. децембар 2007. године: 37,859 хиљада динара). Оваква ситуација се приписује изложености Предузећа која је заснована на варијабилним каматним стопама које се обрачунавају на дугорочне кредити.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

36. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)

Кредитни ризик

Управљање потраживањима од купаца

Предузеће је изложено кредитном ризику који представља ризик да дужници неће бити у могућности да дуговања према Предузећу измире у потпуности и на време, што би имало за резултат финансијски губитак за Предузеће. Изложеност Предузећа овом ризику ограничена је на износ потраживања од купаца на дан биланса. Потраживања од купаца у значајном делу односе се на повезана правна лица.

Најзначајнији купци представљени су у следећој табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
ЛП Електропривреда Србије, Београд	3,790,285	5,241
Милан Благојевић д.о.о., Смедерево	374,568	178,015
ЈКП Топлана, Бор	92,871	6,106
Пам-ек, д.о.о., Београд	51,814	38,054
Топлификација, Лазаревац	70,168	24,532
Инекс Морава Гацин Хан	38,982	43,702
Силмак, Македонија	123,180	96,323
Ромалекс, Румунија	29,704	40,765
Остали купци	99,372	265,954
	<u>4,670,944</u>	<u>698,692</u>

Структура потраживања од купаца на дан 31. децембра 2008. године приказана је у табели која следи:

	У хиљадама динара		
	Бруто изложеност	Исправка вредности	Нето изложеност
Недоспела потраживања од купаца	4,395,468	-	4,395,468
Доспела, исправљена потраживања од купаца	1,145,081	(1,145,081)	-
Доспела, неисправљена потраживања од купаца	275,476	-	275,476
	<u>5,816,025</u>	<u>(1,145,081)</u>	<u>4,670,944</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

36. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)

Кредитни ризик (наставак)

Управљање потраживањима од купаца (наставак)

Структура потраживања од купаца на дан 31. децембра 2007. године приказана је у табели која следи:

	У хиљадама динара		
	Бруто изложеност	Исправка вредности	Нето изложеност
Недоспела потраживања од купаца	275,748	-	275,748
Доспела, исправљена потраживања од купаца	787,491	(787,491)	-
Доспела, неисправљена потраживања од купаца	422,944	-	422,944
	<u>1,486,183</u>	<u>(787,491)</u>	<u>698,692</u>

Недоспела потраживања од купаца

Недоспела потраживања исказана на дан 31. децембар 2008. године у износу од 4,395,468 хиљаду динара (31. децембар 2007. године: 275,748 хиљада динара) највећим делом се односе на потраживања од повезаног правног лица ЈП Електропривреда Србије, Београд. Ова потраживања доспевају углавном у року од 30 дана након датума фактуре. Просечно време наплате потраживања у 2008. години износи 29 дана (2007. године: 29 дана).

Доспела, исправљена потраживања од купаца

Предузеће је у претходним периодима обезвредило потраживања од купаца за доспела потраживања у износу од 1,145,081 хиљада динара (2007. године: 787,491 хиљада динара), за која је Предузеће утврдило да је дошло до промене у кредитној способности комитената и да потраживања у наведеним износима неће бити наплаћена.

Доспела, неисправљена потраживања од купаца

Предузеће није обезвредило доспела потраживања исказана на дан 31. децембар 2008. године у износу од 275,476 хиљада динара (31. децембар 2007. године: 422,944 хиљаде динара) обзиром да није утврђена промена у кредитној способности комитената, као и да се та потраживања углавном односе на потраживања од повезаних правних лица, те да руководство Предузећа сматра да ће укупна садашња вредност ових потраживања бити наплаћена.

Старосна структура доспелих, неисправљених потраживања представљена је у следећој табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Мање од 30 дана	233,129	358,211
31 - 90 дана	42,347	64,733
	<u>275,476</u>	<u>422,944</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

36. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)

Кредитни ризик (наставак)

Управљање обавезама према добављачима

Обавезе према добављачима на дан 31. децембар 2008. године исказане су у износу од 15,300,172 хиљаде динара (31. децембра 2007. године: 8,197,057 хиљаде динара) при чему се највећи део, у износу од 11,792,425 хиљада динара (2007: 5,925,472 хиљаде динара) односи на обавезе према повезаним правним лицима. Добављачи не зарачунавају затезну камату на доспеле обавезе, при чему Предузеће доспеле обавезе према добављачима, сагласно политици управљања финансијским ризицима, измирују у уговореном року. Просечно време измирења обавеза према добављачима у току 2008. године износи 185 дана (у току 2007. године 147 дана).

Ризик ликвидности

Коначна одговорност за управљање ризиком ликвидности је на руководству Предузећа који су успоставили одговарајући систем управљања за потребе краткорочног, средњорочног и дугорочног финансирања Предузећа као и управљањем ликвидношћу. Предузеће управља ризиком ликвидности одржавајући одговарајуће новчане резерве континуираним праћењем планираног и стварног новчаног тока, као и одржавањем адекватног односа доспећа финансијских средстава и обавеза.

Табеле ризика ликвидности и кредитног ризика

Следеће табеле приказују детаље преосталих уговорених доспећа финансијских средстава. Приказани износи засновани су на недисконтованим токовима готовине насталим на основу финансијских средстава на основу најранијег датума на који ће Предузеће бити у могућности да потраживања наплати.

Доспећа финансијских средстава

	У хиљадама динара 31. децембар 2008.					
	Мање од месец дана	1-3 месеца	Од 3 месеца до једне године	Од 1 до 5 година	Преко 5 година	Укупно
Некаматносна	5,800,071	136,828	303,088	3,502	571,892	6,815,381
	<u>5,800,071</u>	<u>136,828</u>	<u>303,088</u>	<u>3,502</u>	<u>571,892</u>	<u>6,815,381</u>
	У хиљадама динара 31. децембар 2007.					
	Мање од месец дана	1-3 месеца	Од 3 месеца до једне године	Од 1 до 5 година	Преко 5 година	Укупно
Некаматносна	1,903,982	217,621	-	3,207	832,115	2,956,925
	<u>1,903,982</u>	<u>217,621</u>	<u>-</u>	<u>3,207</u>	<u>832,115</u>	<u>2,956,925</u>

Следеће табеле приказују детаље преосталих уговорених доспећа обавеза Предузећа. Приказани износи засновани су на недисконтованим токовима готовине насталих на основу финансијских обавеза на основу најранијег датума на који ће Предузеће бити обавезно да такве обавезе намири.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године
36. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)
Ризик ликвидности (наставак)
Табеле ризика ликвидности и кредитног ризика (наставак)
Доспећа финансијских обавеза

	У хиљадама динара 31. децембар 2008.					
	Мање од месец дана	1-3 месеца	Од 3 месеца до једне године	Од 1 до 5 година	Преко 5 година	Укупно
Некаматносна	4,022,970	7,582,891	4,505,429	9,918	1,164	16,122,372
Фиксна каматна стопа	35,393	106,179	283,144	1,486,513	-	1,911,229
Варијабилна каматна стопа	147,784	23,188	1,412,473	2,710,150	1,237,938	5,531,533
	<u>4,206,147</u>	<u>7,712,258</u>	<u>6,201,046</u>	<u>4,206,581</u>	<u>1,239,102</u>	<u>23,565,134</u>

	У хиљадама динара 31. децембар 2007.					
	Мање од месец дана	1-3 месеца	Од 3 месеца до једне године	Од 1 до 5 година	Преко 5 година	Укупно
Некаматносна	5,306,657	1,753,942	2,311,900	-	-	9,372,499
Фиксна каматна стопа	35,393	106,179	283,144	1,486,513	251,312	2,162,541
Варијабилна каматна стопа	70,549	211,647	564,392	1,759,953	1,179,309	3,785,850
	<u>5,412,599</u>	<u>2,071,768</u>	<u>3,159,436</u>	<u>3,246,466</u>	<u>1,430,621</u>	<u>15,320,890</u>

Фер вредност финансијских инструмената

Следећа табела представља садашњу вредност финансијских средстава и финансијских обавеза и њихову фер вредност на дан 31. децембар 2008. године и 31. децембра 2007. године.

	31. децембар 2008.		У хиљадама динара 31. децембар 2007.	
	Књиговодствена вредност	Фер вредност	Књиговодствена вредност	Фер вредност
Финансијска средства				
Дугорочни финансијски пласмани	3,502	3,502	3,207	3,207
Остали дугорочни финансијски пласмани	549,275	549,275	835,283	835,283
Потраживања од купаца	4,670,944	4,670,944	698,692	698,692
Краткорочни финансијски пласмани	568,928	568,928	574,736	574,736
Готовина и готовински еквиваленти	1,022,732	1,022,732	845,007	845,007
	<u>6,815,381</u>	<u>6,815,381</u>	<u>2,956,925</u>	<u>2,956,925</u>
Финансијске обавезе				
Дугорочни кредити	2,355,300	2,355,300	2,087,009	2,087,009
Остале дугорочне финансијске обавезе	5,087,462	5,087,462	3,861,382	3,861,382
Обавезе према добављачима	15,300,172	15,300,172	8,197,057	8,197,057
Остале обавезе	161,469	161,469	228,577	228,577
Краткорочни кредити	660,732	660,732	946,865	946,865
	<u>23,565,135</u>	<u>23,565,135</u>	<u>15,320,890</u>	<u>15,320,890</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

37. ПРЕУЗЕТЕ ОБАВЕЗЕ

Преузете обавезе по основу уговорених инвестиционих улагања које нису исказане у финансијским извештајима Предузећа, на дан 31. децембра 2008. године износе 6,535,728 хиљада динара (31. децембра 2007. године - 7,709,460 хиљада динара).

38. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ

Судски спорови

На дан 31. децембра 2008. године, процењени износ судских спорова који се воде против Предузећа износи 42,521 хиљада динара. Износи коначних губитака по основу судских спорова могу бити увећани по основу обрачунатих затезних камата до датума окончања спорова, односно до датума коначних исплата по споровима. Предузеће је, на дан 31. децембра 2008. године, извршило резервисање за потенцијалне губитке по основу судских спорова у износу од 7,592 хиљада динара. Руководство Предузећа сматра да по преосталом износу судских спорова који се воде против Предузећа, а за које није извршено резервисање за потенцијалне губитке, не могу настати материјално значајне штете по Предузеће.

Заштита животне средине

Експлоатација угља који Предузеће користи у производњи електричне енергије може условити настанак обавеза по основу обезбеђења рудника након њиховог затварања или по основу других питања везаних за очување животне средине. Мада Предузеће припрема годишње и среднорочне планове заштите животне средине, у финансијским извештајима Предузећа за 2008. годину није извршено резервисање за могуће ризике који могу настати по том основу, због чињенице да није могуће са сигурношћу предвидети потенцијалне ефекте. Предузеће сваке године плаћа накнаду за заштиту животне средине на основу решења надлежних органа локалних самоуправа или надлежних органа Републике Србије.

39. ПОРЕСКИ РИЗИЦИ

Порески закони Републике Србије се често различито тумаче и предмет су честих измена. Тумачење пореских закона од стране пореских власти у односу на трансакције и активности Предузећа могу се разликовати од тумачења руководства. Као резултат изнетог, трансакције могу бити оспорене од стране пореских власти и Предузећу може бити одређен додатни износ пореза, казни и камата. Период застарелости пореске обавезе је пет година. То практично значи да пореске власти имају права да одреде плаћање неизмирених обавеза у року од пет година од када је обавеза настала.

40. ПОСТОЈЕЋА ЕКОНОМСКА СИТУАЦИЈА И ЊЕН УТИЦАЈ НА ПРЕДУЗЕЋЕ

Пословање Предузећа је под утицајем финансијске кризе и посредно под утицајем погоршаних привредних услова. У 2009. години се очекује додатно погоршање услова у привреди. Због садашње кризе на глобалном тржишту и њеног утицаја на српско тржиште и привреду, за очекивати је да ће Предузеће пословати у отежаним и неизвесним привредним околностима. Утицај кризе на пословање Предузећа тренутно није могуће у потпуности предвидети, те је стога присутан елемент опште неизвесности.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

40. ПОСТОЈЕЋА ЕКОНОМСКА СИТУАЦИЈА И ЊЕН УТИЦАЈ НА ПРЕДУЗЕЋЕ
(наставак)

Финансијска криза, која се наставља, до сада је ограничено утицала на финансијски положај и успешност пословања Предузећа. Крајем трећег и четвртог квартала 2008. године, када се финансијска криза пренела у Републику Србију, Предузеће није имао повећаних проблема у одржавању ликвидности.

Потенцијалне последице финансијске кризе на пословање Предузећа, могу да се огледају у отежаним могућностима Предузећа да обезбеди додатне изворе средстава, посебно нове кредитне линије. Отежан приступ кредитним линијама би била и дугорочна последица, која према мишљењу руководства Предузећа, не може имати пресудан утицај на његово пословање.

Међутим, погоршање пословне ситуације у земљи и иностранству ће вероватно утицати на положај одређених Предузећа као и на способност неких Предузећа да сервисирају своје обавезе, што може утицати на исправке вредности и резервисања по основу потенцијалних губитака Предузећа у 2009. години, као и на друга подручја у којима се од руководства Предузећа очекује да даје процене, те се стварни износи по том основу могу разликовати од процењених.

41. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Средњи курсеви за девизе, утврђени на међубанкарском тржишту девиза, примењени за прерачун девизних позиција биланса стања у динаре, за поједине главне валуте су били следећи:

	31. децембар	У динарима
	2008.	31. децембар
	2007.	2007.
EUR	88.6010	79.2362
USD	62.9000	53.7262